AUTOD

Bensiinimootoriga sõidame veel kaua

AMTELi tegevjuht **Arno Sillat** ütles, et suurriikide kurss bensiinimootorid keelata on õige, sest sisepõlemismootorsaastab keskkonda, kuid selliseid masinaid võib hakata vähemaks jääma alles sajandi keskel. ▶ 6

INVESTOR

OEG annab priskema dividendi lootust

"Mina ootaks ka tugevat teist poolaastat ja järgmisel aastal juba rohkem kui 0,1 eurot dividende," ütles investor Jaak Roosaare Olympic Entertainment Groupi rekordilise käibe ja kasvanud kasumi peale. ▶ 14

PANE TÄHELE

Äripäev ilmub suvel kolm korda nädalas

26. juunist kuni 18. augustini ilmub Äripäev esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Veebilehel **www.aripaev.ee** värsked majandusuudised iga päev!

PÄEVA TEGIJA ▲

Hans H. Luik ostis kaks hotelli

Ekspress Grupi suuromaniku **Hans H. Luige** ettevõtted ostsid Pro Kapital Grupilt Riias ja Tallinnas asuvad hotellid ligi 13 miljoni euro eest. Eestis müüs Pro Kapital PK Ilmarise hotelli ja Lätis PK Riga hotelli. Kinnisvara ostja oli ettevõte Sisne Invest (Eestis OÜ ja Lätis Sisne Invest Riga), mis kuulub Hans H. Luigele. Opereerimistegevus müüdi BBH Hotel Groupile.

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Reede, 28. juuli 2017
nr 135 (5733) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,1692 ▼	0,8554 ▲	9,5874 ▲	69,6382 ▲	32,17 ▼	-0,272 ▲

FINANTS

Kahtlane uuendus

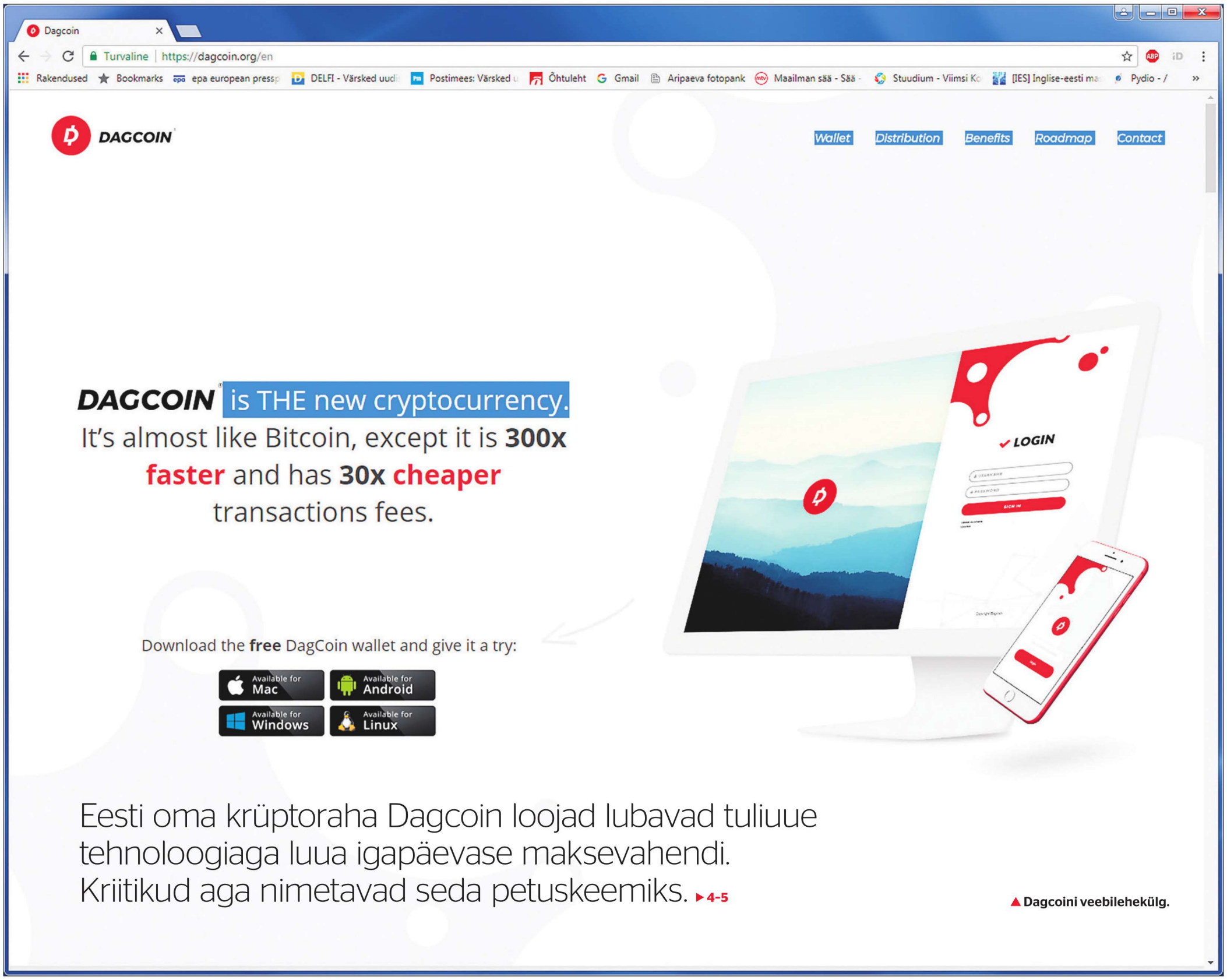

Eesti oma krüptoraha Dagcoin loojad lubavad tuliuue tehnoloogiaga luua igapäevase maksevahendi. Kriitikud aga nimetavad seda petuskeemiks. ▶ 4–5

▲ Dagcoini veebilehekülg.

LÜHIDALT

Hans H. Luik ostis Pro Kapitali hotellid

Pro Kapital Grupp teatas, et müüb Riias ja Tallinnas asuvad hotellid ligi 13 miljoni euro eest. Eestis läks müüki hotell PK Ilmarine ja Lätis PK Riga hotell. Opereerimistegevus müüdi BBH Hotel Groupile. Kinnisvara ostja oli ettevõte Sisne Invest (Eestis OÜ ja Lätis Sisne Invest Riga), mis kuulub Hans H. Luigele.
Tehingu hinnanguline kogumaksumus on 12 957 777 eurot.
Pro Kapitali juhatuse esimehe Paolo Michelozzi sõnul oli tehingute eesmärk Riia ja Tallinna hotelliturult väljumine, mis ei ole kontserni põhivaldkond. "Meie eesmärk on keskenduda elu- ja ärikinnisvara arendamisele," ütles Michelozzi.

Omavalitsused saavad raha juurde

Valitsus otsustas eilsel kabinetinõupidamisel suurendada kohalike omavalitsuse tulubaasi ja uuendada tasandusfondi jaotuspõhimõtteid. Kokku on riigieelarve strateegias perioodil 2018–2021 selleks ette nähtud 185 miljonit eurot.
Valitsuse otsusega taastatakse omavalitsustele suures osas majanduskriisiaegsete kärbete eelne tulumaksust ja tasandusfondist saadavate vahendite tase. Tulubaasi muudatused jõustuvad järk-järgult aastatel 2018–2020.

Kapo tippjuht hakkas advokaadiks

Endine kaitsepolitseiameti peadirektori asetäitja Eerik Heldna asub järgmisel nädalal tööle advokaadibüroo NOVE nõunikuna.
Heldna asub NOVE kliente konsulteerima ettevõtete sisejuurdluste, konfidentsiaalse info hoidmise ja riskihalduse nõustamise valdkonnas, keskendudes välisturgudele sisenevate ettevõtete riskide maandamisele sihtriikides ning välisettevõtete nõustamisele Eesti turule sisenemisel, teatas ettevõte.

Libor läheb hingusele

Londoni pankadevaheline laenuintressimäär (libor), mida kasutatakse enam kui 350 triljoni dollari väärtuses finantstoodete hindamisel, kaotatakse 2021. aastaks, vahendas uudiste-agentuur Bloomberg.
Liborit kasutavad pangad, et hinnata, mis alusel laenata üksteiselt eri valuutades ja eri ajatsoonidest raha. Libori manipuleerimise tõttu on sellest saanud omamoodi korruptsiooni sünonüüm – libori manipulatsioon oli üks viimase finantskriisi põhjuseid ning praegu, ligi kümme aastat pärast seda, on ikka veel osa kohtuasju lõpetamata. Praeguseks on manipuleerimise eest saanud trahvi nii Barclays, UBS, Royal Bank of Scotland, Deutsche Bank kui ka hulk teisi. Seni on makstud kokku ligikaudu üheksa miljardi dollari eest trahve.
Suurbritannia Financial Conduct Authority (FCA) juhi Andrew Bailey sõnul ei sobi libor võrdlusaluseks (*benchmark*), kuna sel pole likviidsust ega tugevat seost turutehingutega.

TEADUSPLATVORM

Idufirma suur lubadus jäi

Teadlastele ettevõttes osalust lubanud idu jättis lubaduse täitmata ja muutis kurssi.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee
Äripäev

Aasta tagasi ilmusid Äripäevas maailma teadlasi ühendavat veebiplatvormi arendava idufirma suured lubadused. Kavas oli anda 100 000 teadlasele 10% idufirma osalusest.

Vahepeal on saadud suur partner – Dubai valitsus – ja kaasatud on raha, teadlased jäid aga unarusse.

"Kinkides kasutajatele osaluse ettevõttes, täname varajasi liitujaid ja samas pakume neile võimalust kaasa rääkida Guaana edasises arengus. Soovime, et meie kasutajatel oleks omanditunne ja et see omakorda inspireeriks neid osalema parema tuleviku loomises, mida teadusmaailm on kaua oodanud," märkis Guaana kaasasutaja Edgar Aronov aasta tagasi.

Liitujaid loodetust vähem

Idufirma missioon oli muuta teadustöö läbipaistvamaks ja suurendada koostööd ekspertide vahel. Soov oli, et teadlased saaksid üksteise projekte kõrvalt jälgida ja anda tagasisidet ning teha ettepanekuid projekti arendamiseks. Liituda said kõik, kes mingil määral teadusesse panustavad. Algus tuli aga loodetust väiksema hooga ja 100 000 liitujat kokku ei saadud. Nii jäid ka osalused kinkimata.

Aronov ütles, et nende lähenemine oli väga uudne ja see tõi kohe pardale ligi 700 teadlast. Siis aga hoog rauges. "Samal ajal võeti Guaana vastu Dubai valitsuse kiirendi programmi Dubai Future Accelerators, mille tulemusel hakkasime arendama uut täiendatud versiooni platvormist. Olime seadnud eesmärgiks saada kokku 100 000 teadlast, aga kuna sügiseks elas pea pool meeskonda Dubais ja kogu meie väike tiim keskendus täiskohaga tootearendusele, ei olnud ressurssi kampaania levitamiseks ja selle eesmärgi saavutamiseks," kirjeldas Aronov.

Seejärel muutsid nad suunda ja otsustasid luua teaduse rahastamise platvormi. "Oleme suhelnud ka valdava osa teadlastega, kellel oli huvi 10% kampaanias osaleda ning nad mõistavad ja toetavad meie plaane. Eesmärk on meil ju ühine – kiirendada teadusloome protsesse ja seeläbi luua kiiremini ning paremaid lahendusi kõikvõimalikele ühiskondlikele probleemidele," ütles Aronov.

TASUB TEADA

Projektile kulutatud raha

Alates 2014. aasta oktoobrist on Guaana kaasanud raha summas 660 000 eurot. Sellele lisandub Dubai valitsuse makstud 270 000 eurot müügiarve alusel.
Kolme aasta jooksul on Guaana projektile raha kulunud kokku ligi kolmveerand miljonit eurot.

> **Risk on suur, aga potentsiaal on ka väga suur muidugi.**
>
> **Guaanasse investeerinud Pipedrive'i kaasasutaja Martin Henk**

Loogiline muutus

Guaanasse investeerinud Pipedrive'i kaasasutaja Martin Henk leidis, et idufirmal on siiski hästi läinud ja äriidee muutus oli tema hinnangul loogiline. "See ei ole mingi uitmõte, see kasvas välja sellest, et nad võtsid osa kiirendist ja läbi selle saidki aru, et on viise, kuidas nad saavad suuremat mõju avaldada."

Henk ütles, et kuna Guaana on ette võtnud keerulise ülesande, lähebki sellega tõenäoliselt kauem. Tema arvates tegelevad nad olulise asjaga ja on olnud ka läbimurdeid. "Kui tüüpiline idufirma ehitab mingisugust äppi, siis nemad tegelevad suurte rahvusvaheliste suhetega piirkonnas, kuhu Eesti

HANGE

Riigi idukiirendi pidaja saab krõbeda tasu

Riigile kuuluvad SmartCap ja KredEx teatasid eile, et valisid välja kiirendihanke võitja. Kõige üllatavam on kiirendi pidaja krõbe teenustasu.

Nimelt oli 2016. aasta oktoobris väljakuulutatud kiirendihanke eesmärk investeerida SmartCapi valitsetava riikliku riskikapitalifondi vahendeid kuni kahte kiirenditeenuseid osutavasse riskikapitalifondi ehk kiirendifondi kuni 4,2 miljonit eurot fondi kohta.

Hanke tegi aga magusaks fakt, et lisaks kaasnes sellega kiirenditeenuste tasu kuni 1,4 miljonit eurot fondi kohta, mida rahastatakse Euroopa Liidu struktuurifondi vahenditest. Tõsi, hanke tingimuste järgi peab edukas pakkuja investeerima fondi vähemalt 360 000 euro ulatuses omakapitali ning kaasama vähemalt 30 protsendi ulatuses erakapitali fondi kogumahu kohta.

Kiirendihankel osales seitse meeskonda, kellest neli vastas kvalifitseerimisnõuetele. Lõpliku pakkumise esitas kolm meeskonda. Võitjaks valiti ühispakkumus, mille esitasid Mobi Solutions OÜ ja Astrec Baltic OÜ.

Ainult üks vastas nõuetele

See oli ka ainuke, mis vastas hanke kõigile nõuetele. Vajaliku erakapitali kaasamiseks ja fondi loomiseks on võitjameeskonnal aega kuus kuud. Fond on plaanis asutada 2018. aasta alguses.

SmartCapi juhatuse liikme Sille Pettai sõnul oli osalejate huvi väga suur, kuid vaatamata sellele, et hankes osales mitu perspektiivikat meeskonda, sai anda välja vaid ühe mandaadi. "Jälgime hoolikalt olukorda kohalikul turul ja vaatame enda tingimused ja nõudmised lähiajal üle. Seejärel otsustame, millal ja mil viisil investeerida ka teise riskikapitalifondi," selgitas ta pressiteate vahendusel.

ÄRIPÄEV.EE

täitmata

▲ **Teadlaste portaali arendav Guaana sõlmis koostööleppe Dubai valitsusega.**
FOTO: ERAKOGU

idufirmad võib-olla esimese hooga ei mõtle minna," ütles ta ja lisas, et Lähis-Ida on teistmoodi idee ja väga põnev. "Risk on suur, aga potentsiaal on ka väga suur muidugi."

Sügisel on oodata uut platvormi

Aronov rääkis, et uut teaduse rahastamise protsessi ja platvormi hakkasid nad arendama aasta alguses. "Toode on turule laskmiseks valmis ning tegeleme viimaste ettevalmistustega projekti avalikustamiseks suuremale ringile," ütles ta ja lisas, et Guaana ootab nüüd Dubai valitseja viimast kinnitust lansseerimiseks.

Aronov lisas, et kohe kui partnerid Dubaist on ettevalmistusega valmis ning sihtgrupp suviselt puhkuselt tagasi, tulevad nad välja oma teadusrahastuse piloodiga. "Samuti valmistame ette järgmisi fonde ning teeme koostööd paari rahvusvahelise ettevõttega, et mõista paremini eraettevõtete vajadusi seoses teadusrahastusega ja seda, kuidas praegust metoodikat nende jaoks kohandada," ütles ta.

ÕLU

Läti tõstis ootamatult järsult aktsiisi

Kolmapäeval tegi Läti parlamendi rahandus- ja eelarvekomisjon ootamatu otsuse tõsta järsult õlle ja sigarettide aktsiisi, mis jääb ka pärast ligi 50protsendist tõusu Eesti aktsiisile alla.

Nii plaanitakse esimeses etapis tõsta õlleaktsiisi 6,8 sendile ühe etanooli mahuprotsendi kohta liitris, kuigi esialgu plaaniti tõusu 5,6 sendile. Samas käis komisjonis läbi ka mõte tõsta aktsiisi 8 eurole ja rohkemgi. Nii jõuti kompromissile, et alates 1. märtsist 2018 kuni 28. veebruarini 2019 kehtib 6,8 sendine määr, mis kasvab 2019. aastal 7,4 sendile ja 2020. aastal 8,01 sendile.

Eestis oli sama aktsiisimäär 8,3 senti juba 2016. aastal ning alates juulist kehtib Lätiga võrreldes kolm korda kõrgem aktsiisimäär ehk 15,52 senti ühe etanooli mahuprotsendi kohta liitris. Aastaks 2020 peaks see tõusma aga 22 sendile. Hoolimata sellest teatasid õlletootjad, et nii kiire aktsiisitõus sunnib neid koondama 30% töötajatest, enamik neist on maapiirkondade töötajad, vahendas Läti Delfi.

ÄRIPÄEV.EE

VÕLANÕUDED

FSB poolt kinni peetud Eesti ärimehe vastu kogutakse nõudeid

Mullu veebruaris Vene eriteenistuse FSB kinni peetud Eesti ettevõtja Raivo Susi – keda FSB süüdistab spionaažis –, ja osaühingu Aerohooldus vastu kogutakse võlanõudeid.

Nimelt palub advokaadibüroo Derling advokaat Elmer Muna võtta temaga ühendust kõigil isikutel, kellel on nõuded kõnealuse firma või Raivo Susi vastu.

Pole teada, miks ja kelle huvides Derling töötab. "Klient või kliendid, kelle huvides nõudeid kogutakse, ei soovi oma isiku(te) avaldamist," ütles vandeadvokaat Muna vastuseks küsimusele, kelle nimel tegutsetakse ning mis on tulevikus plaanis nõuetega peale hakata.

Raivo Susi vahistati Šeremetjevo lennujaama transiitalal 11. veebruaril. Järgmisel päeval ta vahistati Lefortovo kohtu otsusega kaheks kuuks. Talle on esitatud süüdistus spionaažis. Sündmused, mis on seotud tema süüdistusega, leidsid aset aastatel 2004–2007, seisis toona FSB teates.

Viimati rääkis kaitsepolitsei peadirektor Arnold Sinisalu Äripäevale, et Raivo Susi on temale teada avaliku info põhjal Moskvas ja see asi ei ole veel kohtusse jõudnud. "Kui see kunagi kohtusse jõuab, eks siis saab näha, aga meil siin midagi palju öelda ei ole. Eesti riik on talle konsulaarabi andnud ja see on ka praegu kõik, mis ma öelda saan," rääkis Sinisalu.

Susi omab ettevõtteid Aerohooldus ja Musket. Esimene ehk Aerohooldus OÜ tegeleb lennundustehnika remondi ja hooldusega. Põhilised kliendid on Eestis lennundusega tegutsevad väikeettevõtted ja lennundusfirmad Prantsusmaalt, Norrast, Luksemburgist ja Slovakkiast. Ettevõte käive oli 2014. aastal oli 658 578 eurot ja kasum 79 916 eurot.

Musket OÜ esitas majandusaasta aruande viimati 2012. aastal. Ettevõte tegeleb väikelennukite ja nende varuosade ostu ja müügiga.

ÄRIPÄEV.EE

ALBATROS TEXTILE
KARDINAD

DISAIN JA ÕMBLEMINE, HEA KANGAVALIK, PIMENDAVAD KARDINAD, ROOMA- JA PRANTSUSE KARDINAD, PANEELID RULOOD, RIBAKARDINAD, VOLDIKKARDINAD, KARDINAPUUD MÕÕTMINE JA PAIGALDUS

Külastage e-poodi:
WWW.ALBATROSTEXTILE.EE

Kardinasalong "Albatros Textile"
Viimsi kaubanduskeskus
Randvere 6, Haabneeme

Tel: +372 5309 9005
+372 7736 363

toimetaja Rivo Sarapik
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Äripäev
28. juuli 2017

MÜÜGISKEEM

Eesti oma krüptoraha sündi saadavad kahtlused

Krüptoraha vaimustuse tuules on hakanud end aktiivselt turundama "Eesti oma krüptoraha" dagcoin. Võrkturunduse abil liitujaid värbav skeem ei müü liitujatele aga krüptoraha, vaid koolituspakette.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee

Äripäev

Dagcoini looja ja juhi Nils Grossbergi sõnul saavad koolitussüsteemi juurdepääsu ostnud inimesed võimaluse saada kingitusena kaasa nende virtuaalmündid.

"Dagcoin ei soovi teha järjekordset krüptorahaprojekti väikesele grupile, kelleks on krüptorahaga spekuleerijad ja arvutispetsialistid, kes tegelevad kaevandamisega. Eesmärk on luua esimene krüptoraha, mis on suuteline olema igapäevase maksevahendi eest," rääkis Grossberg. Tema kinnitusel on tehnoloogia poolest Dagcoinil selleks kõik eeldused olemas.

Blokiahela tehnoloogiat see krüptoraha ei kasuta ja toimib hoopis DAG-ahelal, mis krüptoraha eksperdi ja Eesti Krüptoraha Liidu juhatuse liikme Asse Sauga sõnul ei anna järele turvalisuses, kuid võimaldab teha rohkem ja kiiremaid ülekandeid kui blokiahelal põhinevad krüptorahad. Sauga oli ka ise Dagcoini tehnilise arenduse käivitamise juures. "Juhtisin mõnda aega arendust ja aitasin kokku panna tehnilise platvormi ning peamise funktsionaalsuse. Praegu olen pigem väline nõuandja ja konsultant," selgitas ta oma seotust Dagcoiniga.

Müüvad koolitusi

Pakette saab Dagcoini turundusmaterjalidest saada oleva info põhjal osta väärtuses 20 dollarit kuni 25 000 dollarit, mille eest saab koolituse. Paketti ostes kingituseks saadud müntidega saab kaubelda pärast kaheksa kuu möödumist. Igal nädalal teenitakse portfellile kolm protsenti lisa.

Koolitusteks, mida on müüdud rohkem kui 49 000 euro eest, on nad loonud Dag University. Grossberg ütles, et see ei ole krüptoraha arendaja, vaid koolitussüsteemi väljatöötaja. Koolituste seas pakutakse näiteks enda arendamist müügi ja psühholoogia alal. Grossberg sõnas selle kohta, et hea suhtlemisoskus tuleb kasuks nii kodus, tööl kui ka vabal ajal. "Müük on muutunud osaks meie igapäevaelust. Tänapäevane haridussüsteem aga kahjuks ei anna teadmisi ei suhtlemise ega müügivaldkonnast. Veelgi huvitavam on, et raha teemadel on koolisüsteem väga puudulik, kuigi just viimane on teema, mis puudutab meid kõiki. Tekivad küsimused: Miks on see nii? Kellele on see kasulik?"

Koolituspakettide müümine sarnaneb aga OneCoiniga, mis on mitmes riigis püramiidskeemina uurimise all. Ka võrkturundusskeeme analüüsiv veebikülg behinmlm.com on toonud esile Dagcoini sarnasuse OneCoiniga. Oluline on selle juures ka asjaolu, et Nils Grossberg reklaamis enne enda loodud krüptoraha just OneCoini. Ka Dagcoini turundaja Veiko Huuse on väidetavalt olnud erinevate püramiidskeemidega seotud.

Kahtlastest krüptorahaskeemidest on Äripäev viimasel poolaastal korduvalt kirjutanud.

Tembeldati püramiidskeemiks

Geenius.ee tegi finantsinspektsiooni püramiidskeemi kirjelduse põhjal järelduse, et Dagcoini saab püramiidskeemiks nimetada. Nii Grossberg kui ka Sauga vaidlevad sellele vastu. Sauga ütles, et püramiidskeemi silti on väga lihtne esialgu tundmatutele süsteemidele külge kleepida. "Bitcoini kohta hoiatati samuti ja arvati ekslikult, et tegemist on püramiidiga. Võimalik, et finantsinspektsioonil pole olnud kas ressursse või pole nad pidanud vajalikuks Dagcoini olemusse sügavamalt sukelduda."

"Püramiidskeemil on oma väga konkreetsed ja kindlad tunnused. Esiteks puudub püramiidil konkreetne toode. Dagcoinil on tooteks koolitused," jätkas Sauga. Ta lisas, et teiseks toimub püramiidi puhul süsteemiga esimeste liitujate rikastumine järgmiste arvel. Dagcoini puhul ei ole tema kinnitusel selline rikastumine võimalik, sest see kasutab binaarset võrkturunduse valemit.

Sauga ütles ka, et püramiidskeemid on suletud ja kinnised süsteemid, sest varjatakse asja olemust. Dagcoinil on aga tema sõnutsi kogu tehniline arendus avatud koodiga, läbipaistev ja detsentraliseeritud, nagu Linux või bitcoin. "See tähendab seda, et iga isik, kes vähegi koodi loeb, saab järele vaata, kuidas süsteem täpselt toimib ning soovi korral arendusele ka kaasa aidata."

Grossberg esitas Saugaga samad põhjendused, miks ei saa Dagcoini püramiidskeemi alla liigitada.

Oma valuutat ootad kaheksa kuud

Dagcoini juures on huvitav nüanss ka see, et pärast koolituspaketi ostu esimesed kaheksa kuud oma virtuaalvaluutat veel kasutada ei saa. Grossberg selgitas, et Dagcoinil on vaja aega selleks, et ehitada välja infrastruktuur.

"On vaja teha palju tööd selle nimel, et dagcoine kui maksevahendit aktsepteeriks mitmed ettevõtted sihtriikides. See annab aluse ka dagcoini enda väärtuse kasvule ja krüptoraha kui maksevahendi laialdasemale levikule," rääkis ta.

Grossberg lisas, et nad tahavad ka, et inimesed selle aja jooksul end võimalikult palju krüptoraha teemaga kurssi viiksid. "Selle motivatsiooniks ongi Dagcoin OÜ antavad lisamündid."

Grossberg märkis, et esimesed mündid on kliendid juba oma e-rahakotti kandnud ja sellega on ettevõte igasuguse kontrolli nende müntide üle kaotanud.

"Viimane aga ongi krüptoraha üks eesmärke: anda inimestele tagasi kontroll nende enda raha üle. Seda raha ei kontrolli peale isiku, kes seda omab, mitte keegi teine," lausus ta.

Usun siiralt, et krüptoraha on järgmine samm raha ajaloos, nagu kunagi jõuti kuld- ja hõbemüntide juurest paberrahani ning paberraha juurest lõpuks virtuaalse rahani.

Dagcoini looja ja juht Nils Grossberg. FOTO: ERAKOGU

Skandaalse krüptorahaskeemi endine promoja kahtlustab pettust

Krüptoraha loov Nils Grossberg kahtlustab, et skandaalne krüptorahaskeem OneCoin, mida ta ise varem aktiivselt turundas, on pettus.

Grossberg on olnud varem seotud püramiidskeemiks peetava krüptorahaskeemi OneCoin Eesti tegevusega.

Grossberg ütles, et tema teed läksid OneCoiniga lahku rohkem kui aasta tagasi.

Skandaalse skeemi kunagine promoja on praegu selle suhtes kriitiline. "Ettevõtte liidritelt saadud lubadused jäid täitmata ja täidetud pole neid lubadusi siiani. Kõige enam häiris mind aga küsimus, kas OneCoinil on üldse krüptoraha olemas ja kas liigutakse "õiges" suunas või on tegemist pettusega. Ma usun, et mõistate, et kui tekivad sellised kahtlused, pole võimalik projektiga enam jätkata," rääkis Grossberg.

Siiski ütles ta, et tänu OneCoinile on üha enam inimesi saanud teada krüptoraha olemasolust. "Pean tunnistama, et tänu OneCoinile kuulsin ka mina esimest korda krüptorahast ja mind hakkas see teema huvitama. Usun siiralt, et krüptoraha on järgmine samm raha ajaloos, nagu kunagi jõuti kuld- ja hõbemüntide juurest paberrahani ning paberraha juurest lõpuks virtuaalse rahani."

Mitmes riigis on skeem uurimise all. Sel kuul lasi näiteks India politsei vahistada 30 OneCoiniga seotud isikut. Politsei- ja piirivalveameti pressiesindaja Seiko Kuik ütles, et Eestis ei ole veel keegi krüptorahaskeemide asjus avaldusi esitanud.

KOMMENTAAR

Müüakse koolitusi, aga müügijutt räägib krüptorahast

TAAVI PERTMAN
investor ja RahaFoorumi eestvedaja

Võrkturundusskeemides müüakse neid "münte" tavaliselt tõesti mingite koolituspakettidena ja põnevate lepingutega, mis tekitavad segaduse, et kas sa ikka oled klient, keda tarbijakaitseamet vaidlustes aidata saab, või mitte.

Dagcoin OÜ on registreeritud Nils Grossbergi nimele, kes tundub töötavat näost näkku müügimehena ega paista omavat ei krüptovaluuta ega progemise tausta. Ettevõtte asukoht on samuti külakeses Tartumaal, ettevõte on asutatud kolm kuud tagasi. Nils Grossbergi nimi hüppab üles ka kui üks tegijamaid OneCoini promojaid.

Lisaks ka koduleht, kus igasugune info puudub, mis viitab taas kord sellele, et müüki tehakse üks ühele kohtumistega või üritustega nagu teistegi sarnaste petuskeemide puhul.

Kuna kõnealusel juhul müüakse koolituspakette, mitte krüptovaluutat, aga müügijutt räägib krüptovaluutast, siis ütleks, et järjekordne OneCoin, NanoCoin jne coinide suguvõssa kuuluv petuskeem on siin haudumisel.

Krüptovaluutaga ei paista praegu küll mitte midagi pistmist olevat.

LÜHIDALT

Keila hoolduskeskus küsib kohtult luba saneerimiseks

Soodustuskelmuses kahtlustuse saanud ekspoliitikust ettevõtjale Anders Tsahknale kuuluv maksuvõlgades PJV Hooldusravi esitas Harju maakohtule taotluse saneerimiskava koostamiseks. "Jah, Harju maakohtule on laekunud avaldus SA PJV Hooldusravi saneerimismenetluse algatamiseks," kinnitas esimese ja teise kohtuastme avalike suhete teenistuse pressiesindaja Anneli Vilu ja lisas, et tänase seisuga ei ole kohus avaldust menetlema hakanud. Kui kohus kinnitab taotluse, peab PJV Hooldusravi välja töötama kava, kuidas majanduslikest raskustest välja tulla.
PJV Hooldusravil on üle 710 000 euro suurune maksuvõlg. Juunis peeti kelmuse kahtlustusega kinni ettevõtjad Anders Tsahkna, Kaupo Kolsar, Jaan Tuha ja Taivo Tähe. Kahtlustuse järgi küsis Tsahkna sotsiaalministeeriumilt toetust pettuse teel ja saigi, 3,9 miljonit eurot.

Eesti laevaehitajana tubli

Eesti maine laevaehitajana pole enam kehv ja meil on firmasid, näiteks Saaremaal Baltic Workboats, mis on suutnud kliente selles edukalt veenda, ütles Eesti Meretööstuse Liidu juhatuse liige Kristjan Tabri.
Intervjuus tööstusuudised.ee-le ütles ta, et Eesti meretööstuse potentsiaal on viimastel aastatel oskusteabe mõttes väga arenenud ja laevaehituse müügimaht kasvab pidevalt.
"Kui laevandussektoris mõeldakse näiteks Soome peale, teatakse kohe, et see on maailma parim kruiisilaevade ehitaja, Norra puhul teatakse jällegi, et see on parima *offshore*-kompetentsiga riik. Ka Eesti peaks jõudma selleni, et oleks selge, et mingis nišis on meil siin väga head ja tipptasemel tooted," jätkas ta ja lisas, et Eesti puhul võiks selleks olla väiksemad ja keskmise klassiga suhteliselt spetsiifilised laevad. "
Kirstjan Tabri esineb novembris Tööstuse Äriplaani konverentsil.

TULE KOGE UUE CIVICU TIPPTASEMEL TURBOMOOTORI TÕMBEJÕUDU!

Catwees OÜ Tallinn, Pärnu mnt 139, tel 650 3300; **Tartu**, Kalda tee 13, tel 730 0385; **Pärnu**, Ehitajate tee 2, tel 447 6176
Veho Eesti AS Tallinn, Paldiski mnt 100, tel 617 7080; **Agdeck-Auto AS Jõhvi**, Pargi 39, tel 332 1430; **Narva**, Võidu 19, tel 356 3311
ML Autoservice OÜ Kuressaare, Auriga keskus, Tallinna tn 88, tel 452 2550; **LX Motors OÜ Viljandi**, Tallinna tn 86, tel 435 5421
Kombineeritud kütusekulu: 4,7–6,1 l / 100 km; CO_2: 106–139 g / km

AUTOD

Sisepõlemismootor niipea punasesse nimekirja ei satu

Prantsusmaa ja Ühendkuningriik on otsustanud alates 2040. aastast bensiini- ja diiselautod ära keelata. Eestis praegu sellist keeldu plaanis pole, ent peagi hakatakse asja analüüsima.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

Me ei tea, missugused energiakandjad 2040. aastal on: kas on vesinikmootorid, kaasaegsed akud või on väike tuumareaktor.

Eesti Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Liidu tegevjuht Arno Sillat.
FOTO: RAUL MEE

Ühendkuningriik andis kolmapäeval teada, et keelab alates 2040. aastast uute bensiini- ja diiselautode müügi, kuna sisepõlemismootorid toovad kaasa kümneid tuhandeid surmajuhtumeid. Prantsusmaa teatas juba varem, et keelab samuti 2040. aastast vaid diislikütuse või bensiiniga sõitvad masinad. Brittide plaan on aga ambitsioonikam, kuna hõlmab ka hübriidautosid.

Eesti Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Liidu (AMTEL) tegevjuht Arno Sillat ütles, et iseenesest on suurriikide kurss õige – sisepõlemismootoril on sadu kuluvaid osi ja masin saastab keskkonda, samas kui elektrimootoril on viis liikuvat osa, need kuluvad väga vähe, autode kokkupanek on lihtne, remonti need põhimõtteliselt ei vaja ja kasutuskohas saastet ei teki.

Paraku pole elektriautodel praegu tegevusraadiust. "Me ei tea, missugused energiakandjad 2040. aastal on: kas on vesinikmootorid, kaasaegsed akud või on väike tuumareaktor," selgitas Sillat, kui raske on tulevikutehnoloogiat ette näha.

Niisiis on Ühendkuningriik ja Prantsusmaa lihtsalt paika pannud visiooni, et 23 aasta pärast tuleb asi keelata. Sisuliselt näidatakse suunda – poleks mõeldav, et ühiskonda nii palju mõjutav asi nagu sisepõlemismootor päevapealt ära keelatakse.

Muret teevad miljonid töökohad

Sillat ütles, et Euroopas tegutseb autotööstuses 12 miljonit inimest. "Käigukastide ja mootoritega tegeleb neist umbes 40%. Kere panevad kokku robotid, aga mootorite ja käigukastide juures tuleb käsitsitööd teha," selgitas Sillat. Kuna elektriautodel selliseid osi ei ole, tähendaks see, et kolmele-neljale miljonile inimesele tuleb ka töökoht leida.

Kas ka Eestis peaks diisel- ja bensiiniautod keelama? Sillati sõnul on meil praegu auto keskmine vanus 14 aastat, samas kui arenenud Euroopas on sõidukil aastaid kuus-seitse. Vanu autosid on eriti palju maapiirkondades, kus töötasu on väiksem, ent autot on tööl käimiseks ja elamiseks vaja.

12

miljonit inimest tegutseb praegu Euroopa autotööstuses. Neist 3-4 miljonile tuleks leida uus töö, kuna elekrtiautode tootmine on lihtsam.

Kui raha juurde ei tule, siis uut autot ei osteta. "Eestis me ilmselt remondime neid käigukaste ja mootoreid veel tükk aega," tõdes AMTELi tegevjuht. Ka mujal Euroopas võtab üleminek aega. Kui müük 2040. aastal keelata, hakkab sisepõlemismootoriga sõiduautosid reaalselt vähemaks jääma alles kuskil sajandi keskel.

Ajakirjanik ja autoentusiast Anvar Samost kirjutas Twitteris, et plaan midagi 23 aasta pärast ära keelata tuletab meelde plaanimajandust ja sihti 1980. aastaks kommunismi jõuda.

"NLKP 25. kongress otsustas, et aastal 2000 toodetakse Nõukogude Liidus 100 000 videomakki," ironiseeris vastuseks endine peaminister ja praegune Euroopa Kontrollikoja liige Juhan Parts, kes sotsiaalmeedias üsna harva sõna võtab.

Analüüsid ootavad ees

Riigiasutused jäävad keelu suhtes pigem skeptiliseks. Majandusministeeriumi transpordi arengu ja investeeringute osakonna juhataja Indrek Gailan ütles siiski, et lähiajal käivitub arutelu selle üle, missugune peaks olema transpordi arengukava 2021. aastast edasi. Selle arutelu käigus tuleb jutuks ka sisepõlemismootor.

Gailan tõdes, et transpordisektorist tuleb sisepõlemismootorite tõttu märkimisväärne osa õhusaastest kogu Euroopas, sealhulgas Eestis. Gailan kinnitas, et otsib koostöös keskkonnaministeeriumiga "efektiivseid poliitikameetmeid", mis aitaks täita Euroopa 2030. aastaks võetud saaste-eesmärke.

Keskkonnaministeeriumi asekantsler Meelis Münt nentis, et Eesti transpordisektor saaks olla kliima- ja puhta õhu sõbralikum. Ta lisas, et uuendada saab sõidukiparki, võtta kasutusele puhtamaid kütuseid ja muuta liikluse üldist korraldust. Praegu on ministeeriumis pooleli uuring, millega selgitatakse välja, kuidas oleks võimalik muudatusi teha ja mis see maksma läheks.

Eesti on tarbija

Majandusministeeriumi osakonnajuhataja Gailan möönis, et kindlasti tuleb Eestil arvestada teiste riikide poliitikaga, sealhulgas Ühendkuningriigi ja Prantsusmaa plaanidega, ent rõhutas, et asja tuleb näha laiemalt kui vaid elektriautode küsimus.

"Eesmärk saab olla keskkonnasõbralikum transpordisektor, autopark. Sinna kuuluvad erinevatel kütuseliikidel toimivad sõidukid," märkis Gailan. Rolli mängib ka Euroopa Liidu toetuspoliitika alates 2021. aastast – see võib kiirendada keskkonnasõbralike, sh elektriliste või hübriidsõidukite laialdast kasutuselevõttu.

Ka keskkonnaministeeriumi asekantsler Münt tõdes, et teiste riikide, eriti hiidude poliitika mõjutab kindlasti Eestit. Siiski pole Eestis tema sõnul üldiselt õhusaastega selliseid probleeme nagu Londonis või Pariisis. Ka välisõhu kvaliteeti seiratakse meil pidevalt. "Seetõttu ei ole meil bensiini- või diiselautode keelustamine arutluse all olnud."

Nii autosektori kui ka ministeeriumite esindajad rõhutasid, et Eestis oma autotööstust pole, mistõttu oleme vaid tarbija. "Sellises positsioonis on üsna keeruline suunata autotööstuse arengut ja masinapargi väljavahetamist, kuid kindlasti saame ka meie positiivsetest arengutest mõjutatud," rääkis Münt.

SPORT

Eesti rikkaim spordiliit maksab ERRile promo eest pea miljoni

Aivar Pohlaku juhitav Eesti Jalgpalli Liit maksis kinni lõviosa 2020. aasta Euroopa meistrivõistluste finaalturniiri teleõigustest avalik-õiguslikku Eesti Rahvusringhäälingu eest, et ala parimal moel turundada.

Nimelt kirjutas Postimees, et 2020. aasta suvel korraga 13 Euroopa riigis toimuva jalgpalli EM-finaalturniiri teleülekannete õigused Eestis omandas sel nädalal rahvusringhääling. Väidetavalt maksti selle eest siinses mõistes rekordilised ligi 1,2 miljonit eurot, mis on üle kolme korra rohkem, kui on maksnud varasemate suurturniiride teleõigused.

ERRil endal sellist raha polnud ning nii tuligi selleks projektiks ETV-le appi Eesti Jalgpalli Liit, kellega sõlmiti sihtotstarbelise toetuse leping summale 950 000 eurot. Ülejäänud osa teleõigustest peab maksma ETV. Nii Pohlak kui ka televisiooni sporditoimetuse juhataja Rivo Saarna nentisid, et toetus on pretsedenditult suur.

▲ Eesti Jalgpalli Liidu juht Aivar Pohlak soovib teleülekannete abil oma spordiala turundada. FOTO: ANDRES HAABU

Tegu on sisuturundusega

Põhjusena tõi jalgpalliliit keerutamata ja varjamata esile, et tegu on sisuturundusega ehk liit soovib ala parimal moel turundada. "Meie soovisime jalgpallile parimat väljundit. ETV, hiljem ERR on 25 aastat järjepidevalt näidanud Eesti koondise mänge ja suurturniire. Meie huvi on see, et see jätkuks," räägis jalgpalliliidu avalike ja koostöösuhete juht Mihkel Uiboleht Postimehele.

10

miljonit eurot on jalgapalliliidu tulu aastas, tulem ulatus mullu ligi miljonini.

Majandusaasta aruandest selgub, et oma ala populariseerimiseks antakse välja ajakirja ja ostetaksegi teenust ETVst. "Jalgpalli populariseerimise eesmärgil anti välja EJLi ajakirja Jalka, millest ilmus 12 numbrit kuutiraažiga 10 000 eksemplari. Meistriliiga ja karikavõistluste mängudelt korraldati 34 TV otseülekannet kanalil ETVs ja ETV2. Lisaks toimusid internetiülekanded 89 mängust," seisis MTÜ eelmise aasta aruandes.

Samas jäi vastuseta mitu küsimust. Näiteks, kust võtab Eesti Jalgpalli Liit nii suure rahasumma? Uurides mittetulundusühingu majandusaasta aruandeid selgub aga, et liidul raha on. Liidu tulud ületavad 10 miljonit eurot aastas ning tulem ehk sisuliselt kasum ulatus samuti mullu ligi ühe miljoni euroni. Kokku on jalgpalliliidul akumuleeritud tulu pea üheksa miljoni euro eest.

Lisaks oleks hea teada, mida Aivar Pohlaku juhitav liit toetuse eest ERRilt vastu küsib. Kas näiteks hakkavad pallimängude vahepeal jooksma jalgpalliliidu toetajate reklaamid, mis lubab liidul omakorda küsida sponsoritelt rohkem raha? Eesti Jalgpalli Liit Äripäevaga ei suhtle.

Reklaami ei müü

Twitteris teatas jalgpalliliit siiski, et liit reklaami ülekannetele ei müü, kuid jäeti täpsustamata, kas liidu toetajate klippe, logosid vms näidatakse ERRi ülekannete ajal.

Jalgpalli Euroopa meistrivõistluste 2020. aasta finaalturniiri ning kahest Eesti jalgpalli rahvuskoondise osavõtul peetava valiksarja näitamisest oli huvitatud ka Eesti Meedia ehk Kanal 2 ja Postimees, ning TV3 haldav MTG. Pakkumiste lõppvooru jõudsid Eesti Meedia ja ERR ning kui jalgpalliliit poleks ERRi pakkumisele õlga alla pannud, oleks teleõigused omandanud ilmselt Eesti Meedia.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Leedu riigifirma pakkus 300 miljoni eest võlakirju

Möödunud nädalal noteeris Lietuvos Energija Balti börsil 10aastased võlakirjad. Lietuvos Energija noteeris kümneaastaseid kaheprotsendise intressimääraga võlakirju 300 miljoni euro eest nii Vilniuse kui ka Luxembourgi börsil. Leedu riigile kuuluva ettevõtte teatel plaanitakse müügist saadud raha kasutada roheenergia projektide rahastamiseks. Võlakirju ostsid Saksamaa, Soome, Prantsusmaa ja Leedu institutsionaalsed investorid.

UURING

Naised on ühisrahastuses edukamad

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Naiste ühisrahastuse kampaaniad on meeste omadest edukamad, näitab värske ülemaailmne uuring. See näib paika pidavat ka Eestis.

Täpsemalt jõuavad naiste veetud kampaaniad seatud eesmärgini märksa rohkem. Meeste omadest on naiste kampaaniad koguni 32% edukamad, näitab konsultatsioonifirma PwC värske uuring, kus oli vaatluse all enam kui 450 000 ühisrahastuskampaaniat kogu maailmast. Projektidel, mille eesotsas oli naine, oli ka ühe toetaja antud summa suurem: kui meestele andis üks toetaja keskmiselt 83 dollarit, siis naiste projektidele anti keskmiselt hoogu 87 dollari eest, seisab uuringus.

Uuring põhjendab seda asjaolu sellega, et ühisrahastus tõmbab traditsioonilisest finantseerimisest märksa enam naistest otsustajaid ligi ja annab neile võimalusi. PwC tõi esile, et naissoost ühisrahastuse otsijate videotes ja projektikirjeldustes on emotsionaalsem ja kaasavam keelekasutus. See aga läheb korda nii nais- kui ka meessoost toetajatele.

Kas leitu peab paika ka Eestis? Hooandja kaasasutaja ning ühisrahastusplatvormi Fundwise vedaja Henri Laupmaa märkis, et on sarnast trendi kuulnud samuti mitmes uuringus. Eesti kohta on midagi kindlat öelda aga veel vara. "Meie statistika on liiga väike veel, et selle pealt teha üldistusi – seni on olnud kaks naiste juhitud firmat, mida oleme rahastanud."

SANKTSIOONID

Euroopa kritiseerib USA soolot

USA Kongressis lõpusirgele jõudnud karmimad sanktsioonid Venemaa vastu on ajanud USA ja Euroopa Liidu vahele kiilu.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

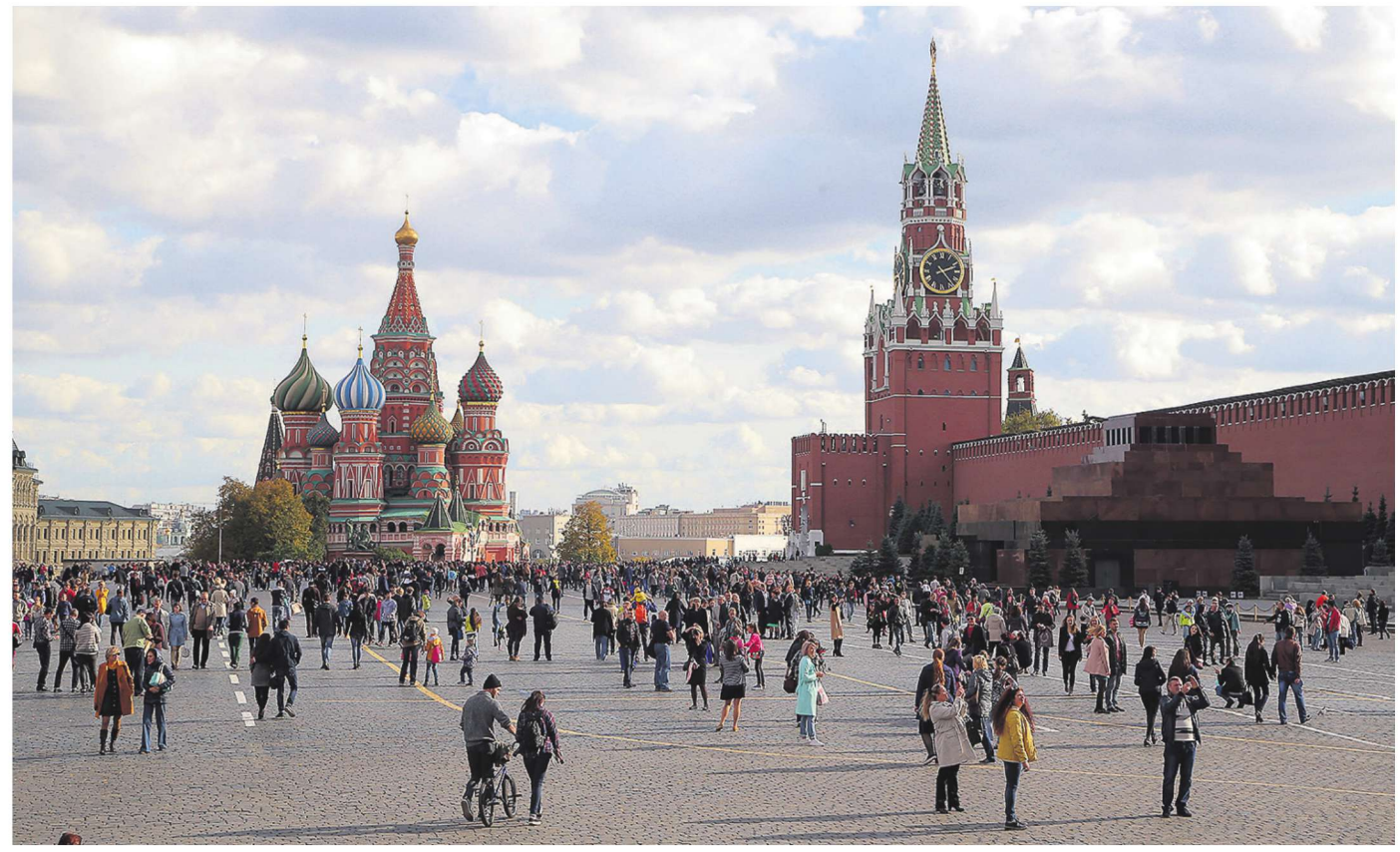

▶ Moskva, Punane väljak. Venemaa lubab valusaid vastumeetmeid, kui USA president kinnitab uued sanktsioonid. FOTO: EPA

Endine NATO peasekretär Anders Fogh Rasmussen manitseb, et kitsaste ärihuvide eest seistes ei läheks USA-l ja Euroopa Liidul kaduma suurem pilt – vajadus survestada Venemaad agressiooni Ukrainas lõpetama.

"Euroopal ja USA-l on sama lõppeesmärk tagada Ida-Euroopa julgeolek ja suhete normaliseerumine Venemaaga. Seda eesmärki ei tohi erinevaid kommertshuve kaitstes silmist lasta. Kui seda teha, lõhub see transatlantilise ühispositsiooni Venemaa suhtes ja lõhestab Euroopa," kirjutas Rasmussen eile ajalehes Financial Times avaldatud arvamusloos.

Selles meenutas ta, et lääneliitlastel on ühine eesmärk sundida Venemaa annekteeritud Ukraina territooriumilt lahkuma. Et seda realistlik eeldada oleks, tuleb survet Venemaale suurendada. Agressiooni hind peab olema kõrgem. "Kui see eelnõu ei ole õige lahendus, tuleb eurooplastel vastata ära küsimus: mis siis on?" lõpetab Rasmussen oma kaitsekõne USAs valmivale ja Euroopas valuliselt vastu võetud eelnõule.

Teisipäeval kiitis eelnõu suure ülekaaluga heaks USA Kongressi esindjatekoda. Kolmapäeval ütles senati välissuhete komitee esimees Bob Corker, et saavutatud on kokkulepe, mis võimaldab sellel saada ka senati heakskiidu. Nii on karmimad sanktsioonid varsti kinnitamiseks USA presidendi Donald Trumpi laual.

Euroopa huvid pole kehvemad

Venemaa ähvardab USAd vastusanktsioonidega, kui Trump eelnõu seaduseks kinnitab. Ja Brüssel samuti, kui sanktsioonidest peaksid pihta saama Euroopa ettevõtted. Ameerika huvide esikohale seadmine ei pea tähendama, et Euroopa huvid jäävad viimaseks, ütles kolmapäeval Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker.

> **Euroopal ja USA-l on sama lõppeesmärk... Seda ei tohi erinevaid kommertshuve kaitstes silmist lasta.**
> NATO endine peasekretär Anders Fogh Rasmussen

Eelnõu annab USA presidendile volitused kehtestada sanktsioonid mis tahes ühingu vastu, mis investeerib, osutab teenuseid, tarnib tehnoloogiat või toetab muul moel Venemaa ekspordile orienteeritud torujuhtmeprojekte. Siia alla langeksid nii Nord Stream 1 kui ka Nord Stream 2, Turk Stream, LNG-terminalid jm projektid.

Euroopat ärritab, et oma ühepoolsete sammudega üritab USA Euroopale energiapoliitikat ette kirjutada. Austria kantsleri Christian Kerni sõnul on USA kavandatavad sanktsioonid vastuvõetamatud. Need ajavad segamini poliitilised ja majandushuvid ning teevad seda Euroopa töökohtade arvel, tsiteeris kantslerit Wall Street Journal.

Kolmapäeval hoiatas Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker, et Euroopa on kiiresti valmis vastusamme astuma, kui USA Euroopa kriitikat arvesse ei võta. Euroopa kriitika peale ongi USA seadusandjad eelnõus rea muudatusi teinud. Lisati näiteks USA liitlastega konsulteerimise tingimus. Samuti tõsteti läve, millelt sanktsioonid kehtima hakkaksid. Kui algselt oleksid sanktsioonid kehtima hakanud energiaprojektidele, kus Venemaa investeeringu osakaal on vähemalt 10%, siis nüüd tõsteti piir 33%-le.

Kumbki ei võida

Rasmussen manitseb Euroopa riike Washingtoniga koostööd jätkama. "Kumbki pool ei või silmist kaotada suuremat pilti: Minski kokkuleppeid ei täideta ja olukord Ukrainas ei muutu, kui Moskva pole silmitsi nii piitsa kui ka präänikuga," kirjutas ta. Ka Euroopa peaks Rasmusseni arvates omalt poolt sanktsioone karmistama, mitte püüdma USA sanktsioone leevendada.

Venemaa president Vladimir Putin ütles eile Soomes, et Venemaa ei jäta uute sanktsioonide kehtestamist kindlasti vastuseta. Kõneldes ühisel pressikonverentsil Soome presidendi Sauli Niinistöga avaldas Putin kahetsust, et konkurentsivõimet puudutavates küsimustes tuuakse mängu geopoliitika, et saada enesele majanduslikku eelist teiste riikide ja antud juhul oma liitlaste arvel, vahendas Kauppalehti. Putin ütles, et näeb, kuidas Venemaad üritatakse jätkuvalt provotseerida. Ta märkis, et Venemaa üritab jääda vaoshoituks ja loodab siiski mingile koostööle ja teineteisemõistmisele. Kuid ei välista vastusamme sõltuvalt sellest, milliseks eelnõu seaduseks saades kujuneb.

Ka Euroopa on lubanud reageerida siis, kui eelnõu seaduseks saab.

President kahvlis

President Donald Trumpile tähendaks eelnõu kinnitamine seda, et ta annaks osa võimu käest ega saaks enam ühepoolselt presidendi otsusega Venemaa vastu kehtestatud sanktsioone leevendada. Kui aga president kasutaks vetot, ei pruugi see seduse jõustumist peatada, kuna eelnõul on Kongressis mõlema partei väga tugev toetus. Nii peetakse tõenäoliseks, et Trump eelnõu kinnitab.

MÜÜA KINNISVARA VIRUMAAL

TÖÖSTUSKÜLA, Tõrma küla, Rakvere vald, Lääne-Virumaa
6000m²

Jaama tn 12, Jõhvi, Ida-Virumaa
1592,4m²

Jaama küla, Illuka vald, Ida-Virumaa
1831m², 40 tuba

HOTELL, Tallinna tn 49, Rakvere, Lääne-Virumaa
450m², 19 tuba

ÖÖKLUBI, Kuke tn 3, Rakvere, Lääne-Virumaa
876,9 m²

Võta ühendust: kristo@k-kummid.ee

KINNISVARA

Kool ministeeriumi kohale

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Nelja-viie aasta pärast võib Tallinna kesklinna praegusesse rahandusministeeriumi majja tulla riigigümnaasium, kus pakutakse kultuurikallakuga haridust.

Jutt käib Tõnismäel asuvast kinnistust, mille aadressid on Endla 13 ja Lõkke 5/3a. Praegu on see rahandusministeeriumi asenduspind. Ministeerium pesitseb seal 2015. aasta kevadest. Pinda tuli vahetada seetõttu, et senine peakorter, endine plaanikomitee hoone, läks lammutamisele.

Uude majja

Juba suve lõpus kolib rahandusministeerium aga tagasi tuttavale platsile Suur-Ameerika ja Väike-Ameerika tänava vahel, kuhu praeguseks on kerkinud nelja ministeeriumi kahe torniga ühishoone. See tähendab, et Riigi Kinnisvara ASile kuuluv pind Tõnismäel jääb üsna tühjaks.

Kinnistu vastu on huvi tundnud haridus- ja teadusministeerium. Minister Mailis Reps andis teada, et soovib koos rahandusministeeriumi ja RKASi spetsialistidega analüüsida, kas kinnistuid saaks kasutada kesklinna riigigümnaasiumi õppehoone ehitamiseks.

"Tallinna on riigil võimalik rajada kaks kuni kolm riigigümnaasiumi, sõltuvalt koolide suurusest ja investeeringuvajadusest," selgitas haridusministeeriumi koolivõrgu osakonna juhataja Raivo Trummal. Üks Tallinna tulevatest riigigümnaasiumitest on reaalainete ja IT kallakuga. See peaks tulema tehnikaülikooli lähedusse Mustamäele. Teine kool peaks aga tulema humanitaarkallakuga. Selle üks võimalik asupaik ongi Endla tänaval.

Kultuurihariduse tempel

Järgmiste aastate riigieelarve strateegias plaanib riik Tallinna haridusse üht hiigelinvesteeringut – nimelt rajatakse kolmele kaunite kunstide koolile 33 miljoni euroga uus õppehoone. Tallinna muusikakeskkooli, Georg Otsa nimelist Tallinna muusikakooli ja Tallinna balletikooli koondama hakkav hoone kerkib aadressile Pärnu maantee 59.

"Pärnu maanteele loodava muusika- ja balletikooli kõrvale rajatakse esimesena kultuurisuunaga riigigümnaasium, mille eripäraks muusika kõrval on koorilaul, kultuuriürituste korraldamine, näitlemine ja nii edasi," rääkis Trummal.

Endla-Lõkke kinnistul oleks ruumi teha päris suur kool. Trummal märkis, et kui riigigümnaasium sinna rajataks, võiks ruumi olla 650 kuni 1000 lapsele. Praeguses majas on kasulikku pinda üle 3000 ruutmeetri.

Õppetöö võiks ministeeriumi plaani järgi lahti minna kas 2021. või 2022. aastal. Lahendamist vajab aga see, kuidas majast üldse riigigümnaasium saaks. Ehkki praegune hoone näeb välja soliidne, on selle energiaklass kõige madalam võimalik ehk H.

"Eeldatavasti on vaja suurt ümberehitust, et kujundada nüüdisaegne gümnaasiumikeskkond," rääkis Trummal.

Hoolimata võimalikest raskustest on ministeerium Endla-Lõkke kinnistu asjus üsna optimistlik. "Meie hinnangul on tegemist parima asukoha ja ehitusmahuga riigi kasutuses oleva kompleksiga," märkis Reps.

KAUBANDUS

Eestlased e-ostlevad suurelt välismaal

Teises kvartalis tehti e-kaubanduse oste ligi veerandi võrra rohkem kui aasta tagasi ning lõviosa rahast rändas Eestist välja, selgub Eesti Panga statistikast.

Eesti Panga makse- ja arveldussüsteemide osakonna analüütiku Tiina Soosalu kokku pandud ülevaatest selgub, et 2017. aasta teises kvartalis tegid eraisikud Eestis keskmiselt 1,1 miljonit sularahata makset päevas. Maksete arv suurenes eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 7% ja käive 8%.

Eraisikute algatatud sularahata maksetest 75% olid kaardimaksed. Teises kvartalis tehti iga päev 819 000 kaardimakset, 7% neist väljaspool Eestit. Teises kvartalis jõudsid Eesti elanikud kaardiga maksma 184 riiki: kõige tihedamini Soome, Lätti, Venemaale, Rootsi, Hispaaniasse ja Ühendkuningriiki. Eesti elanikud on ühed usinamad kaardiga maksjad Euroopas, veel rohkem kasutatakse kaarti vaid Taanis, Hollandis, Soomes, Rootsis ja Ühendkuningriigis.

Pole kaardimakse alampiiri

Eestis oli eraisiku kaardimakse suurus teises kvartalis keskmiselt 15,4 eurot, mis on Euroopas üks väiksemaid. Põhjus on ilmselt selles, et Eestis ei ole kaardimakse summa alampiiri. Välismaal tehtud kaardimakse oli suurem, keskmiselt 26,8 eurot.

46

protsendi võrra tegid eestlased teises kvartalis e-kaubanduse kaarditehinguid rohkem kui eelmisel aastal samal ajal.

Maksekorraldusi tegid eraisikud teises kvartalis päevas keskmiselt 250 000. Poole neist moodustavad internetipanga maksekorraldused, teise poole e-arve püsimaksekorraldused ja pangalingi maksekorraldused. E-arve püsimaksekorralduste arv ei ole pärast otsekorraldustelt üleminekut muutunud. Kui 2013. aastal ehk enne e-arve püsimaksekorraldustele üleminekut tehti keskmiselt 54 000 otsekorraldust päevas, siis 2017. aasta teises kvartalis jäi arv samaks – 53 000 makset päevas. Suurem osa maksekorraldustest tehakse Eestis, vaid 0,6% tehakse välispankadesse.

Teistest makseliikidest eristuvad internetikaupluste kasutamist näitavad arvud. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on enam kui kümnendiku võrra kasvanud pangalingi kaudu tehtud maksekorralduste arv (nüüd 50 000 makset päevas). Pangalinki saab kasutada vaid Eesti-siseste ostude puhul. Välismaistest e-kaubamajadest ostavad Eesti elanikud samuti üha aktiivsemalt. Teises kvartalis tegid eraisikud pangakaardiga iga päev 28 000 e-kaubanduse kaarditehingut. Seda on 46% rohkem kui eelmisel aastal samal perioodil. 91% kaardiga tasutud internetiostudest on tehtud välismaistest e-poodidest.

Jaekaubanduse kasv aeglasem

Ka Omniva ja statistikaameti andmed kinnitavad, et Eesti elanikud muutuvad üha enam "pakirahvaks". Statistikaameti andmetel suurenes aprillis-mais just posti või interneti teel kaupu müüvate kaupluste müügitulu – nende müük kasvas aastaga 30%, samal ajal kui jaekaupluste müügitulu suurenes keskmiselt 6%. Eesti suuremad jaekaubandusketid kinnitavad e-kaubanduse kiiret kasvu ning oma e-poe on avanud või avab peagi enamik suuremaid Eesti kaubanduskette.

ÄRIPÄEV.EE

TORMIS :
KALJUSTE :
JALAKAS :
SÜNNISÕNAD

Suurvormi taastulek
Noblessneri valukojas
2.08 / 3.08 / 4.08 /
5.08 / 7.08 / 8.08
kell 19:00

Piletid Piletilevist ja
Von Krahli Teatri
kodulehelt

Von Krahli Teater
2006 2017

Eesti Kontsert
AVISION
CRANO
BLRT GRUPP
NOBLESSNER

Müügijuhtimise aastakonverents 2017

Praktikult praktikule!

22.09.2017
Telliskivi Loomelinnak,
Vaba Lava

8:45–9:20 Tervitame osalejaid hommikukohviga

I SESSIOON: MÜÜGIJUHTIMISE STRATEEGIA

9:30 Transforms your sales to make your business grow
JOHAN BYNELL sales consultant and lecturer (Sweden)

10:00 Kas müük vajab peenhäälestust või revolutsiooni?
MARKO RILLO juhtimiskonsultant ja strateeg

10:30 Värbamise valikud: otsingukuulutusest palgani ja vastupidi
RAIN RESMELDT UUSEN CV.ee turundusjuht

11:00–11:20 Energiapaus ja networking

II SESSIOON: MÜÜGIJUHTIMISE PSÜHHOLOOGIA

11:30 Max out your sales team results with psychological leadership skills!
SAMULI SUVELA Salamander sales & strategy CEO (Finland)

12:00 Kas juht-*coach* või juht-ekspert?
IVAR LUKK juhtide *coach* ja treener

12:30 Organisatsioonisiseseid läbirääkimised: palgatõusust lahutuseni
STEN ANDREAS EHRLICH SpeakSmart väitlustreener

13:00–14:00 Lõuna

PRAKTIKULT PRAKTIKULE

Best Sales 2017

Suures saalis
14.00–15.00 Müügitegu 2017 edulood
Case-study'd Müügitegu 2017 finalistidelt

Väikeses saalis
14.00 I praktikum: Müügitöötaja otsingukuulutus ja eelvalik
RAIN RESMELDT UUSEN CV.ee turundusjuht

14.30 II praktikum: 5 tehnikat müügimeeskonna käima tõmbamiseks
ALEKSEI RAZIN Game Club juht ja treener

15:00–15:20 Energiapaus ja networking

III SESSIOON: ELLUVIIMINE

15:25 Elluviimise valikud: kes teeb otsuseid, see tellib ka muusika
MIHKEL REINSALU Teadmiste Instituudi müügitreener

15:55 "Inspiratsioon on olemas, aga ta peab leidma su töötamas." – Pablo Picasso
MADIS OTS loovprotsesside juht, Creative Union

16:25 MÜÜGITEGU 2017 VÄLJA KUULUTAMINE

16:30 Üllatusesineja tervitab müügirahvast

Konverentsi korraldavad
Äripäev
Bestsales.ee

Konverentsi toetavad
LEXUS TALLINN
CV online
Kinder nutella

toimetaja Rivo Sarapik
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

AJA JUHTIMINE

Meelevirgus aitab töö paremini ära teha

Rööprähklemise ehk *multitasking*'u asendamine meelevirguse ehk *mindfulness*'i valda kuuluvate tehnikatega aitab tulemuslikkust oluliselt suurendada ja pinget leevendada.

Rööprähklemise all peab ajajuhtimise koolitaja Kristjan Otsmann silmas eelkõige seda, kui inimene proovib teha samal ajal kaht mõtlemist või keskendumist nõudvat tegevust: näiteks kirjutada e-kirja ja kuulata, mida teine inimene räägib. Uuringud näitavad, et sellisel moel suudab mitmetoimeline olla alla 0,5% inimkonnast.

Suurem osa inimesi teeb üht asja korraga ja lülitub ühelt tegevuselt teisele ümber. Mõnel käib ümberlülitumine kiiremini ja teistel aeglasemalt. Kui tundub, et mõni inimene suudab rööprähelda, siis tegelikult suudab ta võib-olla hoopis välkkiirelt lülituda tegevuste vahel ümber.

Looduslik pettus

Valdav enamik inimesi töötab rööpräheldes aeglasemalt kui üht tegevust korraga tehes, kuid aju vallandab mitut asja korraga tehes rohkem mõnuhormoone ning inimesel jääb mulje, nagu jõuaks ta rohkem teha ja asjad sujuksid kiiremini. Tegelikkuses kulub tegevusteks kauem aega. Ühe hüpoteesi kohaselt on tegemist organismi kaitserefleksiga, mis aitab inimesel sel moel paremini toime tulla igavate ülesannetega – kui teha neid samal ajal mõne huvitavama asjaga, siis tajub aja kulgu kiiremana.

Mitu tööd, mitu viga

Rööprähklusel on veel üks puudus: kui teha mitut asja korraga, siis kasvab vigade tegemise tõenäosus hüppeliselt. Keskendudes ühele tegevusele, saab tulemus oluliselt kvaliteetsem.

Rööprähkluse vastand on meelevirgus ehk *mindfulness*. Üks kaasaegsele läänemaailma meelevirgusele alusepanijaid Jon Kabat-Zinn defineerib seda kui sihilikku käesolevale hetkele tähelepanu pööramist hinnanguid andmata. Asume vaatleja rolli ja sedastame neutraalselt, mis nüüd, siin ja praegu toimub. Kui suuta ennast ja end ümbritsevaid olukordi vaadelda kõrvalolija pilguga, saab reageerida adekvaatsemalt ja pinged lahenevad hõlpsamalt.

Meelevirgus ei kuulu juba mitukümmend aastat salateaduste valda, vaid seda on uuritud mitmes ülikoolis. Uuringud on näidanud, et meelevirgust harrastavate inimeste tähelepanu- ja keskendumisvõime kasvab, paranevad töötulemused ja ka endaga rahulolu. Samal ajal väheneb düstressi ehk pahapaine osakaal.

Sekretär.ee

▲ **Ajajuhtimise koolitaja Kristjan Otsmann õpetab, kuidas tõhusalt aega maha võtta.** FOTO: VEIKO TÕKMAN

MEELEVIRGUSE TEHNIKAD

Kuidas end keskendunult tööle panna?

1. Paus kannab, päriselt
Kõige lihtsam on alustada sihikindlate pauside loomisega.
Näiteks enne tööga alustamist istuda mõni minut sirge seljaga, vaadata kaugusse või sulgeda silmad ja keskenduda hingamisele: ehk märgata, kuidas rahulikult sisse ja seejärel rahulikult välja hingata.
Kui hingamine on korrastunud, siis jälgida end kõrvalt: kas otsaesine ja silmad on lõdvestunud, millises pea osas tunneb väsimust või pinget, kus täpsemalt kaelas, õlgades või seljas on pinge, ega kõht ole krampis, mis tunne on kätel-jalgadel. Kui mõnes kohas tunneb pinget, võib seda kohta veidi rahulikult liigutada-lõdvestada ja mõelda, et see piirkond on juba lõdvestunud. Selle tulemusena annab pinge järele.
Seejärel naeratada kergelt, pooleldi sissepoole, ja asuda ees ootava töö kallale.
Selliseid lühikesi pause tasub teha võimalusel iga poole tunni tagant. Samuti on arukas alustada tööpäeva sellise pausiga, võtta kerge paus enne ja pärast lõunapausi ning tööpäeva lõpus.
Selle tulemusena sujub töö lihtsamini, tulemuslikumalt ja pingevabamalt.

> **Kui mingi asi, tegevus või inimene ärritab, siis esimese asjana tasub teha väike paus ja katkestada pooleli olev tegevus.**

2. Ärritus kontrolli alla
Meelevirguse tehnikad tulevad appi ka ärituse puhul. Üks lihtsamaid võtteid harjutamiseks on järgmine.
Kui mingi asi, tegevus või inimene ärritab, siis esimese asjana tasub teha väike paus ja katkestada pooleli olev tegevus. Oma ärituse väljaprahvatamise asemel tuleks hingata rahulikult sisse-välja ja teadvustada ärritust.
Järgmise sammuna jälgida oma keha: milliseid pingeid see ärritus põhjustas. Kui pinge all olev on koht leitud, lõdvestada see.
Võimaluse korral teha järgmised 5–15 minutit hoopis midagi muud.
Seejärel naasta ärituse põhjustanud olukorra juurde. Kui tegevuse vahetamine pole võimalik, pole ka hullu – ollakse juba maha rahunenud ning saab olukorra lahendada nutikamalt.

3. Üks samm korraga
Enda muutmine on keeruline ja seda saab teha ainult väikeste sammudega. Alustada võib näiteks järgmise nädala jooksul oma päeva sisse paari pausi tegemisega, mil end kõrvalt jälgida ja lõdvestuda. Kui need kasulikuks osutuvad, saab mikropause sagedasemaks muuta.
Kui see tuleb juba välja, harjuta kohe konflikti tekkimisel end aega maha võtma. Pikapeale saab pingelisi olukordi juba ette ennustada ja tempo enne olukorra ärevaks muutumist maha võtta.
Sel moel, samm sammu haaval, märkab end jälgides, et meel on rahulikum, tulemused paremad ja tuju mõnusam.

ALLIKAS: KRISTJAN OTSMANN

Manpoweri kliendiks on rahvusvaheline meesterõivaste bränd SUITSUPPLY

Manpower

Sulle meeldib mood ja tahaksid olla osa selle kujundamisest?

Soovid pakkuda klientidele parimat teenindust?

Seoses uue poe avamisega
Tallinnas / Rotermanni kvartalis otsime

MÜÜJA – KONSULTANTI

Sul on võimalus olla eksklusiivse kaupluse ja brändi visiitkaart ning suhelda meie parimate klientidega. Sinu **igapäevane töö on** anda oma panus müügitulemusse **SUITSUPPLY** hooajaliste pakkumiste ja moetrendide tutvustamise kaudu. Pakkudes personaalset teenindust, tagad kliendile meeldejääva ostukogemuse.

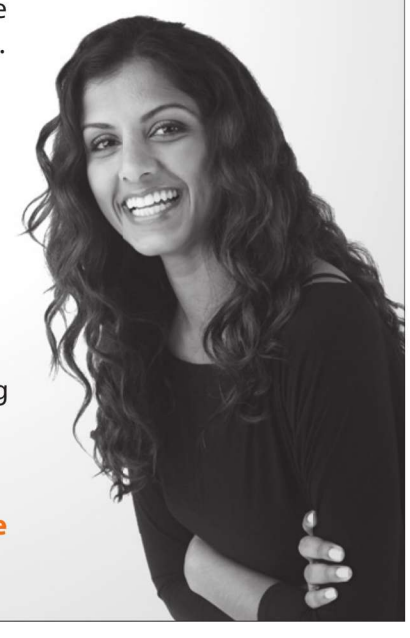

Ootame Sind kandideerima, kui tunned huvi moe vastu ja omad teadmisi trendidest.
Oled särav ja rõõmsameelne ning hindad ausust ja täpsust. Sind innustab igapäevaselt müügitulemuste saavutamine. Soovid õppida ja areneda ning teha karjääri kaubanduses. Oskad väga hästi eesti keelt (nii kõnes kui ka kirjas) ning tuled toime ka suhtlemisega inglise keeles.

Oled huvitatud? Saada oma CV märgusõnaga „Fashion" aadressile **kandideeri@manpower.ee** hiljemalt 02.08.2017. Lisainfo: tel 630 6565.

LAADAPEALINN ANTSLA 2017

12. august kell 9-18
13. august kell 9-15

HAUKA TÜLAAT

LAADARAADIO Antslas 91,8 MHz

LAADALOOS * VÄIKELASTEHOID

INFO www.antslatu.ee

REEDE 11. august	* laululaval kell 21.00 AVAPIDU: WINNY PUHH, NANCY, RENATE, 5MIINUST, DJ MÄRT RANNAMÄE
LAUPÄEV 12. august	* laadalaval kell 11.00 / 12.30 / 14.00 ORAVAPOISID * laululaval kell 16.30 ROMURALLI GRETE PAIA, BLACK VELVET, MERLYN UUSKÜLA * staadionil ANNE VESKI, TERMINAATOR, SHANON, TRAFFIC, PATUNE POOL, HELLAD VELLED Väravad avatakse kell 17.00 staadionil kell 24.00 ILUTULESTIK
PÜHAPÄEV 13. august	* laadalaval kell 11.00 / 12.30 / 14.00 MAIT MALTIS

Eesti Pagar, Tamme Kohvik, Balbiino, A.Le Coq, Premia, Väike Roolas OÜ, Santa Maria, saku, Ühistu Eesti Lihatööstus, Maja Nagu Vaja, Lumene Finland, NordiC, Lõuna Leht, Amendero, skylive, RESPO, TOPAUTO, auto maailm, autoTerm, autospirit Turu 47, Tartu, ALCOSCAN www.ALKOMEETER.com, Makserv, makita

ANTSLA VALD LAADA KORRALDAJA ANTSLA TARBIJATE ÜHISTU

▲ Muhumaal Liiva külas asuv restoran Koost on kohe magistraali ääres ja pakub väärt kehakinnitust nii praamilt tulijatele kui ka sellele suundujatele. FOTO: RAUL MEE

MAITSED

Koost on muhu keeles lusikas

◀ Toit on Koostis pigem kodu- kui restoraniköögilik.

Muhu restoran Koost pakub mõnusat maalähedast toitu, kuid teeb seda justkui vastu tahtmist. Teenindajad vaatavad külastajatest läbi ja toidud ilmuvad lauale juhuslikus järjekorras.

HEIDI VIHMA
kaasautor

Muhumaal Liiva küla keskel on restoran tegutsenud vähemalt kümmekond aastat. Paar aastat tagasi vahetusid omanikud ja endisest Muhu restoranist sai Koost. Koost tähendab Muhu murrakus lusikat, kuid seda hoiavad muhulased enda teada. Kui murdesõnastikust ei taipa vaadata, jääbki teadmata, kodulehekülg ega FB seda ei reeda.

Ruumi on endises meiereihoones ja selle terrassidel palju, vahest liigagi palju – kuigi külastajaid juhtus olema parajasti üsnagi hõredalt, valmistas raskusi nii nende vastuvõtt, ärasaatmine kui ka toidu lauale kandmine.

Kui veerand tunni möödudes meie laudkonnale ikka veel keegi tähelepanu ei olnud pööranud, arvasime, et küllap on selle taga soov, et me lahkuksime. Oleksimegi läinud, aga minu lõuna-eesti jonn ei lubanud muhulastele alla anda, nii et istusime edasi. Kuni viimaks pidid muhulased alla andma, kuigi oli näha, et see neile ei meeldinud. "Tere," poetas ettekandja napilt ja ei sõnagi rohkem, kui meie laua juurde seisma jäi.

▲ Kuna koost tähendab Muhu murrakus lusikat, siis on ka näidised seina peal näha.

Euroopa köök, Aasia kombed

Toit oli Koostas tore, Muhumaa jõuab seal mitte ainult nimesse, vaid ka taldrikutele. Paaripäevane hapukurk ja ilusad noored punapeedid olid vägagi peenramaigulised. Ahvenat pakutakse supis, tainas krõbedaks frititua, metsseast tehakse käristust, lambast kotletti. Toit on lihtne ja maitsev, stiililt pigem kodu- kui restoraniköögilik. Menüü on lühike, maitsed turvalised, ilma üllatusteta. Kõhu saab igatahes rõõmsalt täis ja lambakotlet oli konkurentsitult parim, mida sealkandis juhtusin saama.

Menüü jagab toidud eelroogadeks, pearoogadeks ja magustoitudeks. Võiks ju arvata, et sellisel puhul tulevad eelroad enne pearoogasid ja magustoit viimasena, seepärast olin üsnagi üllatunud, kui nooruke ettekandja tundis huvi, kas võib koogi koos teiste roogadega lauale tuua. Eel- ja pearoa järjekorra kohta ta ei küsinud ja ilmselgelt polnud see ka oluline.

Esimesena jõudsid lauda pearoad, lamba- ja kalakotlet. Muidugi tundsin huvi, kuhu eelroog jäi. Ei jäänud kuhugi, lihtsalt korraga ei mahtunud kätte, see saabus mõne hetke pärast. Nii et eel- ja pearoog ei vahetanud kohta, vaid ilmusid lauale sõbralikus ansamblis, kõik ühekorraga, nagu Aasias kombeks. Ei raatsinud lasta jahtuda kummalgi, ampsasin aga kartulipudru kõrvale kartulisektoreid ja lambakotleti kõrvale frititud ahvenat. Pean tunnistama – Aasia road sobivad üldjuhul omavahel paremini ansamblisse kui Euroopa omad.

Magustoiduks valisin roa nimega Muhu koek lootuses midagi tõeliselt muhulikku kogeda. Aga ei, ainus tõeliselt muhupärasus seisnes selle nimes, muus osas oli tegemist kõige tavalisema üle-eestilise levikuga kohupiima-rabarberikoogiga. Sama hästi oleks see võinud kanda nime Ülenurme kook või Antsla kook või Sillamäe kook. Ja nagu eelroalgi, nappis ka siin kastet.

HINNANG
Koost

Toit:	Teenindus:
7	2
Interjöör:	**Kokku:**
7	16

Omanikud: Karl Kipper, Elisa Kipper, Eve Lubja, Ain Kollo ja Jaanus Paist OÜ Muhu Maa kaudu
Aadress: Liiva küla, Muhumaa
Telefon: 503 3945
Avatud: 11–22
Pearoogade hinnavahemik: 8–11 eurot
www.koost.ee

ÄRIPÄEV SOOVITAB
Hiljuti Äripäeva tunnustava märgi pälvinud restoranid

Dirhami Kalakohvik, Noarootsi vald, Dirhami, Läänemaa, juuni 2017
Saku Gastropub, Rotermanni 14, Tallinn, juuni 2017
Fredo, Tartu mnt 83, Tallinn, juuni 2017
Papa Joe, Sadama 25-4, Tallinn, mai 2017
Juur, Valukoja 10, Tallinn, aprill 2017

"Äripäev soovitab" kleepsu pälvivad alates 2016. aastast söögikohad, mis saavad restoranitestis kokku 25 või rohkem punkti.

LOE VEEBIST

Restoranitestid ja Äripäeva tunnustava märgi pälvinud restoranide edetabel: www.aripaev.ee/restoranitest

KOMMENTAAR

Alkosõja relvaks osutuvad arvud

Piirikaubanduse pärast käib sõda. Ühel pool on riik rahandusministeeriumi isikus, nende vastas kaevikutes ettevõtjate esindusorganisatsioonid.

Mõlemad pooled üritavad südameid ja meeli võita arvudega. Näiteks kuulavad kõik, kui öelda, et valitsuse poliitika toob riigile, ütleme, 173 miljonit eurot kahju. Just sellise arvu käis nädala alguses välja toiduliit.

See on summa, mis peaks järgmisel aastal riigikassasse laekumata jääma, sest alkoholiaktsiisi tõsteti järsult ning piirikaubandus elavneb. Summa kajastab nii seda, et inimesed lähevad napsu hankima Lätist, kui ka seda, et vähem soomlasi tuleb Tallinna kaupa ostma.

Näiteks eeldavad õlletootjad, et järgmisel aastal on Läti müügi osakaal Eesti õlletarbimises 48%. Kui aga arvestada, et Tallinn on Läti piirist siiski üpris kaugel ning kolmandik Eesti elanikest ja märksa suurem osa tarbimisjõust on pealinna kogunenud, paneb see kulmu kergitama.

Veelgi enam, lobiorganisatsiooni arvutused summeerivad vaid kahjud, arvestamata seda, et selle õlle, siidri, veini ja viina pealt, mis Eestis maha müüakse, saab riik ka rohkem tulu, kuna aktsiisimäärad on ju kõrgemad. Jah, tarbimine mõistagi väheneb ning osa sellest kolib Lätti, aga kindlasti mitte kõik. Et järgmisel aastal alkoholitootjate ootustega kooskõlla jõuda, peaks õlle toomine Lätist kolm aastat varasemaga võrreldes tõusma rohkem kui 50 korda ning õlle viimine Eestist Soome vähenema kolm korda.

Mõnikord võib ka riigil õigus olla

Rahandusministeerium on piirikaubanduse mõjuks eelarvetuludele arvestanud ligikaudu 22 miljoni euro suuruse põntsu. Riik ootab alkoholiaktsiisist tänavu tulu 253 miljonit eurot ning järgmisel aastal hüppeliselt rohkem ehk 354 miljonit eurot, kuna siis on olnud terve aasta jagu kõrgemat aktsiisimäära. Rahandusministeeriumi spetsialistide hinnang, et tulu kasvab nii järsult, tundub üsna uskumatu.

Ettevõtjate mured paistavad esmapilgul alati siirad ning sümpaatia nende suhtes on kerge tekkima. Aga andmed tuleb alati läbi vaadata ja analüüsida, kas arvud ikka on õiged. Mõnikord võib tõde ka riigi poolel olla.

Tegelikult loodan, et rahandusministeerium eksib ning hindab alkoholiaktsiisist teenitavat tulu valesti ning riigi kaukasse laekub tulu arvatust palju vähem, sest kõrgema hinna tõttu jääb alkohol tarbimata.

MÄRT BELKIN
ajakirjanik

Ettevõtjate mured paistavad esmapilgul alati siirad, aga andmed tuleb alati läbi vaadata ja analüüsida, kas arvud on ikka õiged.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Eesti naise õlg kannab pere heaolu

Eri uuringute järgi teenib Eesti naine keskmiselt 27-30 protsenti vähem kui Eesti mees. See on kahtlemata depressiivne näitaja, mida annab selgitada mitmel moel, kuid vaevalt täiesti välja vabandada.

MARJE AKSLI
rahvusvahelise arengu konsultant

Naiste majandusliku turvalisuse huvides oleks vaja suurendada kapitalilt saadavat tulu.

Seda võib selgitada Eesti naise suure tööhõivega: selle asemel, et koduperenaisena null sissetulekuühikut teenida, osaleb Eesti naine siiski tööturul, haarates kinni ka väikseimast teenimisvõimalusest.

Võib selgitada sellega, et laste emad valivad ametid, kus saab paremini lapsi ja karjääri ühendada, töötades erialadel ja positsioonidel, mis ei sega laste eest hoolitsemist. Või sellega, et naised ise ei vali tulusaid erialasid: naisi on vähe inseneride ja mänedžeride hulgas – või ka sellega, et uurimus ei võtnud arvesse riigitöösektorit, mis ühtlustaks veidi palgavahet. Kuid nende faktorite arvesse võtmine ei viiks palgalõhet siiski nulli: Eestis esineb palju soolist diskrimineerimist.

Kui palgalõhe näitab, et (lastega) naine ei suuda tööturul meestega palga asjus võistelda, siis seda huvitavam on kasutada Eesti naiste rahalise heaolu hindamisel teisi näitajaid. Näiteks, kui palju panustab naine pere sissetulekusse? Kas sellisel puhul on vahe sama suur? Kui palgalõhe andmeid arvesse võtta, siis võiks ju eeldada, et lõviosa pere sissetulekutest toob mees?

Ei sõltugi mehest

Islandlane Berglind Hólm Ragnarsdóttir New Yorgi linnaülikoolist CUNY on analüüsinud rikaste riikide naiste sissetulekut 2010.–2014. aastal, kasutades Luksemburgi sissetulekute uuringu (LIS) andmeid. Tema veel avaldamata doktoritöö esialgsed andmed maalivad Eesti naistest palju edumeelsema pildi, kui palgalõhet vaadates eeldada võiks. Ragnarsdóttiri uurimustulemused näitavad, et Eesti (vaba)abielus olevad naised pole sugugi majanduslikult oma meestest nii sõltuvad.

Sellisele tulemusele jõudis CUNY doktorant, kui võrdles rikaste riikide 25–54aastaste naiste palgatuludele lisaks ka kapitalist saadavaid tulusid, riigitoetusi ja eratoetusi. Eesti naiste sissetuleku osa pere kogusissetulekust on Euroopa suurim ja võrreldav Skandinaavia naistega. Eesti naised toovad pere kogusissetulekust 43 protsenti. See on sama suur näitaja kui Soomes ja Taanis ning isegi pisut suurem kui Islandil ja Norras (36 ja 40 protsenti võrdlevalt). Huvitaval kombel naudivad Sloveenia naised samuti suurt finantsilist iseseisvust, teenides 42% pere kogutulust.

Lõuna-Euroopa riikides teenivad naised keskmiselt 30% pere kogusissetulekust, Mandri-Euroopas 33%, ingliskeelsetes riikides 37% ning endistes Ida-Euroopa riikides (Poolas, Tšehhis ja Slovakkias) samuti vaid 34–35%. Eesti näib selles võrdluses pigem Põhjamaade moodi välja, jättes teised Euroopa riigid selja taha.

Munad kahes korvis

Kui aga vaadata, mis eristab Eesti abielunaisi teistest eurooplannadest, siis torkab silma see, et nende üldsissetuleku hulgas peaaegu puudub kapitalilt saadav tulu. Eesti naise rahalist iseseisvust toetab vaid teenitud palk, suhteliselt suured riigitoetused ning imetilluke, peaaegu olematu osa eratoetusi.

Sissetuleku vaatevinklist on Eesti naised oma kuldmunad seega vaid kahte korvi hoiule pandud: palga ärajäämisel või riigitoetuste ärakukkumisel võib terendada vaesusrisk. Berglindi uuringu andmete võrdlemisest palgalõhega Eestis saab järeldada, et riigitoetused teevad palgalõhe tasa, lubades naistel ikkagi peaaegu võrdselt meestega pere eelarvesse panustada. Naiste majandusliku turvalisuse huvides oleks aga vaja suurendada ka kapitalilt saadavat tulu.

Hea uudis on see, et Eestis ei olene naiste majanduslik sõltumine abikaasast naiste haridusest. Nii näiteks teenivad ilma keskhariduseta Eesti naised ikkagi 43% pere sissetulekust. See on pea kaks korda suurem osa kui Poolas, kus vähese haridusega naised teenivad vaid 24% pere sissetulekust.

Suur vaesusrisk

Ilmselt saab Eesti naiste suhteliselt suurt panust pere eelarvesse seletada suhteliselt kopsaka riigitoetuste hulgaga, mis moodustab naise sissetulekus 26–27% protsenti. Sama kõrge riigitoetuste tase on lisaks Põhjamaadele veel Austrias, Norras, Iirimaal ning Austraalias. See näitab, et Eesti sotsiaalpoliitika, mis on suunatud töötavate emade töö- ja pereelu ühendamiseks, on edukalt suurendanud naiste rahalist iseseisvust, haridustasemest hoolimata.

Kahjuks on Eesti abielunaiste vaesusrisk võrreldes Põhjamaade naistega siiski veidi suurem, kui meeste sissetulek peaks mingil põhjusel kaduma. Berglind Hólm Ragnarsdóttiri sõnul saab seda seletada suuresti sellega, et Eestis on palju suurem tegelik vaesuse määr.

Teisisõnu, vaesuspotentsiaal on Eestis suurem kui Põhjamaades, kuid see tuleneb sellest, et Eesti ongi veidi vaesem kui Põhjamaad.

KOMMENTAAR

Juhatuse liige vastutab oma nahaga

Ettevõtte juhtimine on vastutusrikas ülesanne ning juhatuse liige vastutab sisuliselt kõige selles toimuva eest.

TERJE EIPRE
vandeadvokaat ja pankrotihaldur

Kui on tekkinud kahju ja süü lasub juhatuse liikmel, on ta kohustatud kahju kinni maksma.

Kui juhatuse liikme süül tekib äriühingule kahju ning leiab tõendamist, et süü lasub juhatuse liikmel, on viimane kohustatud selle suure tõenäosusega isiklikest vahenditest kinni maksma.

Juhatuse liikme vastutuse ulatus, selle olemuse ja määra küsimus on aga veel palju mitmetahulisem. Äriseadustik ütleb üsna üldsõnaliselt, et juhatuse liige peab oma kohustusi täitma korraliku ettevõtja hoolsusega.

Seega, ühest küljest vastutab juhatuse liige kõige eest, kuid kui tekib kahju, tõusetub küsimus, kas juhatuse liige tegutses hoolsalt. Kui äriühingul on probleem või kahju, mis ei ole tekkinud hoolsa ja tubli juhatuse liikme tõttu, siis ei pea viimane tekkinud kahju eest üldjuhul vastutama. Sellistel puhkudel hinnatakse, kas keskmiselt mõistlik inimene, kes oleks sarnase vastutusega ametikohal ja samasugustes tingimustes, oleks nii käitunud või mitte. Kahju võis tekkida ka seoses äririskiga, mis on aktiivse majandustegevusega kaasnev nähtus ning mille puhul puudub vastutus.

Vastutuse eeldused

Juhatuse liikme vastutuse eeldused on järgmised: 1) juhatuse liige on rikkunud juhatuse liikme kohustusi; 2) äriühingule on tekkinud või tekib varaline kahju; 3) rikkumise ja kahju vahel on põhjuslik seos ning 4) juhatuse liige vastutab oma kohustuste rikkumise eest ehk ta ei ole tegutsenud korraliku ettevõtja hoolsusega.

Tehke leping

Riigikohus on korduvalt selgitanud, et juhatuse liikme süü on individuaalne ning iga liikme süü tuleb tuvastada eraldi. Kui äriühingus on mitu juhatuse liiget, siis on võimalik, et mõni juhatuse liige pole süüdi või et juhatuse liikmete süü on isesugune. Kui ettevõttel on mitu juhatuse liiget, kellest igaüks tegeleb kindla valdkonnaga, on mõistlik sõlmida igaühega leping, mis valdkonna määratleb. Nii on võimalik välistada solidaarset vastutust ning hilisemates vaidlustes on kergem oma vastutuse määra ja selle ulatust tõendada ka juhatuse liikmetel endil.

Maksu- ja tolliamet on aktiivselt võtnud juhatuse liikmeid vastutusele vastutusotsuste kaudu olukorras, kus äriühingult maksuvõla sissenõudmine ei ole tulemust andnud. Kuid juhtumid, kus juhatuse liikmed vastutavad tsiviilvaidluse korras ehk hagi on esitatud juhatuse liikme vastu ning hagi rahuldatakse juhatuse liikme kahjuks, on Eestis üsna harvad.

Üldjuhul satuvad need lood suure meediatähelepanu alla, eriti kui tegemist on vähegi prominentsete ettevõtjatega. Protsessid on pikad ja kestavad aastaid. Tuntud on vendade Sõnajalgade protsess, kus vaieldi kohtu lõppastmeni välja ning mis lõppes Sõnajalgade võiduga. Juba mitu aastat on kestnud Autorollo protsess, kus samuti vaidluse keskmes on just vastutuse küsimus.

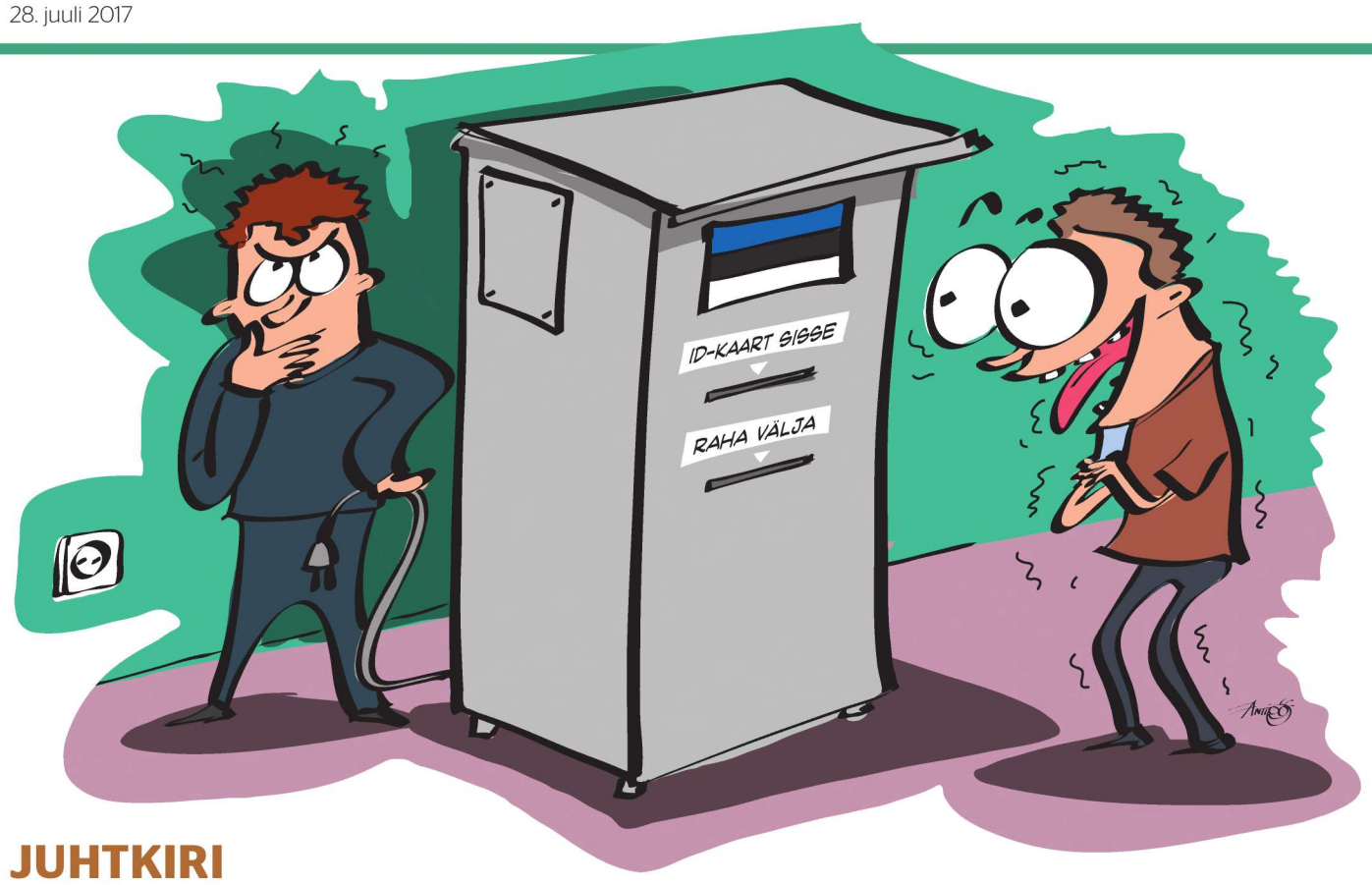

JUHTKIRI

Kodanikupalk kipub olema rikaste riikide lõbu

Kodanikupalgast on mõtet rääkida üksnes siis, kui selle kehtestamine tähendab sotsiaaltoetuste ärakaotamist.

Kui Eestis peaks olema tahtmist kodanikupalgadebatte sisuliselt pidada, siis tuleks algatuseks kokku leppida, millest me räägime. Suur osa publikust arvab seda sõna kuuldes, et igaühele hakatakse heastparemast raha peo peale laduma ja tööl käia pole enam tarvis.

Äripäeva hinnangul on kodanikupalgast mõtet rääkida üksnes sotsiaaltoetuste ärakaotamise kontekstis. Nii defineerib seda iseenesest ka kodanikupalga koostajate nimesid mainimata jättev kodanikupalga veebisait, mis deklareerib võitlust vabaduse nimel ja vaesuse vastu. Ajakirjandusest seni läbi käinud mõtteavaldused aga on sotsiaaltoetuste reformimise vajadusest mööda vaadanud, argumenteerides rohkem loosungite ja emotsioonide kui tõsiasjadega.

Tõsiasi on see, et Eesti sotsiaaltoetuste süsteem on helde: viimaste aastate riigieelarvetest on sotsiaaltoetuste peale kulunud üle 30 protsendi. Kuigi osa toetusi, nt puudega inimeste toetus, on vajaduspõhised, on näiteks riigi makstav lapseraha, vanemapalk ja kolmanda lapse toetus tegelikult siiamaani nn helikopteriraha, mida külvates tegeliku vajaduse järele ei pärita. Lapsetoetuste nimetamine demograafiliseks meetmeks asja olemust ei muuda. Mõnevõrra teistsuguses rollis on töötutoetus, mida makstakse töötatud ajal tasutud kindlustusmakse põhiselt ja piiratud aja jooksul. Täiesti eriline maailma kontekstis on meie vanemapalk, mille paindlikumaks reformimine on õnneks alanud – küsimuse alla selle kord Reformierakonna kehtestatud toetuse vajadust ei söanda seada ükski erakond, sest kord antu tagasi võtmine käib ikka suure kisa ja valuga.

Eestile omane sotsiaaltoetuste süsteem eeldab enese ümber bürokraatlikku aparaati, mille ärakaotamine ja asendamine kodanikupalga süsteemiga võiks ju teoreetiliselt mõistlikki olla.

Seda siiski peamiselt teoreetiliselt, eriti kuni mõeldava reformi rahaline pool on läbi arvutamata. Nii paistab Vabaerakonna vastne algatus teema fookusse tõsta pigem populistliku sammu kui tõsiseltvõetava debati käivitamisena.

Häid kogemusi pole võtta

Soome eksperiment alles käib, et selle põhjal mingeid järeldusi teha. Katsetama on asunud ka Hollandi Utrechti linn, seegi üritus on veel tulemuseta. Šveitslased saatsid selle idee eelmisel aastal rahvahääletuse tulemusena üldse ajaloo prügikasti. Keenias ja Ugandas käib eksperimenteerimine heategevusorganisatsioonide rahaga. Vähem on juttu olnud Silicon Valley korraldatud katsetusest Oaklandis Californias, pisikeste valimitega on katsetanud India ja Itaalia. Ent ühtegi edulugu pole ette tuua.

Kodanikupalga ideega mänginud või seda katsetama asunud riikide majandusinimesed on nentinud, et idee võib ju üllas olla, aga kodanikupalga rahastamiseks kuluvad summad on nii suured, et eeldavad maksude olulist tõstmist. Kui palju tõstmist, sõltub mõistagi sellest, missugusest summast nn tingimusteta põhisissetuleku puhul räägitakse.

Kui kodanikupalka maksab riik, siis maksab seda tegelikult maksumaksja. Küsimusele, miks peaks maksumaksja rahastama mittetöötavate inimeste äraelamist, ei kipu liberaalses parempoolses ilmavaates olema mõistlikku positiivset vastust, isegi mitte robotiseerumise mõju ennetamise vaates.

Vähemasti mitte Eesti-suguses riigis, kus sotsiaaltoetusi kombineerides on kahjuks niigi võimalik tööle minemata miinimumpalk kokku saada.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kuidas luua hittmängu?

Komeedina mobiilimängude tootjate taevasse sööstnud Eesti firma Creative Mobile juht Vladimir Funtikov räägib, kuidas luua hittmängu ning miks on mängude loomisel tehnoloogiast tähtsam inimese loodud maagia.

▶ **Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.**

TÄPSUSTUS

Kolmapäevases Äripäevas avaldatud advokaadibüroode käibe ja kasumi TOPis oli viga. Käibe andmete järgi 11. kohal paiknev PricewaterhouseCoopers Legal peaks tegelikult asetsema 8. kohal.
Toimetus palub vabandust.

REPLIIK

Edgar Savisaar, pirtsakas pruut

Pole kerge nende elu, kes on harjunud igas pulmas pruut ja igal matusel kadunuke olema. Edgar Savisaar just selle sündroomi all kannatab.

VILJA KIISLER
arvamustoimetaja

Savisaar viitsib kummitamas käia seni, kuni eluvaim sees – mis tal muud teha ongi.

Vaevalt enam keegi aru saab, kas Savisaarele on Keskerakonna valimisnimekirjas esinumbri kohta – või üldse mingit kohta – pakutud või mitte. Ja kui midagi on ka pakutud, siis kas see on ikka konkreetne pakkumine või niisama jutt. Võimu juurde pääsenud keskerakondlased ootavad oma jutu järgi vanameistri enese kandideerimisotsust, kunagine suur juht ise näib ihaldavat lugupidamisavalduste saatel kättetoodavat bullat, mis tagab talle Lasnamäe esinumbri koha igavesti.

Sellal kui Savisaar saab etendada solvumismänge, peab Keskerakond otsusele jõudma, kuidas õigupoolest suhtuda endisesse liidrisse, keda Toompeale jõudnud partei on tasapisi häbenema hakanud. On ka põhjust: isegi kui Savisaart ei peaks kriminaalkorras süüdi mõistetama – peategelane võib ju lasta ennast iga istungi alguses kanderaami peal haigemajasse sõidutada –, on Savisaare paheline jalajälg Eesti poliitikas nii sügav, et sedapidi edasi astuda ei kannata. Aga Savisaar tooks venelaste hääled, ja neid tahaks ometigi saada.

Nõnda käib vastastikune lollimängimine. Kui Jüri Ratas ja teised keskerakondlased loodavad, et siin midagi udujutuga annab ümmarguseks rääkida, siis nad muidugi eksivad. Savisaar viitsib parteikontoris ja Facebookis kummitamas käia seni, kuni eluvaim sees – sest mida muud tal teha ongi.

TULEMUS

Käiberekord lubab loota Olympicult suuremat dividendi

Majanduskasv, inimeste sissetulekute suurenemine ja optimistlikum ärikliima olid tõenäoliselt vaid mõned põhjused, mis paisutasid Olympic Entertainment Groupi esimese poolaasta käibe üle 100 miljoni euro piiri.

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee
Äripäev

Investorid jäid Olympicu esimese poolaastaga rahule. OEG aktsionäri Jaak Roosaare hinnangul olid tulemused tugevad. "Eriti Eestis ja Leedus. Poliitilisi riske ei oska ennustada, kuid tundub, et Baltikumis ollakse tugeval positsioonil ja seni, kuni püsib tugev tarbimisbuum, tulevad ka head tulemused," ütles Roosaare.

OEG käive kasvas möödunud aasta sama ajaga võrreldes 99,2 miljonilt 104,4 miljonile eurole. Hasartmängumakse tuli kontsernil tasuda 21,6 protsenti ning puhaskasumiks kujunes 12,6 miljonit eurot, mida on ligi neljandiku võrra enam kui aasta tagasi. Puhasrentaablus kasvas kontserni majandustulemuste aruande järgi 13,3 protsendilt 15,2 protsendile.

Kasvas eestlaste hasartmängulembus

Poolaastate võrdluses kasvas Olypicu äritegevus enim just Eestis: 35,3 protsenti, 14,3 miljonile eurole. Läti kasiinoäri on 16,7miljonilise käibega jätkuvalt suurim ning kasvas poolaastal 9,6 protsenti. Itaalias ja Maltal kasvas müügikäive laias laastus viiendiku võrra: vastavalt 7,8 ja 3,1 miljonile eurole. Seevastu Slovakkias tegi käive vähikäiku, kahanedes 10 protsenti, 4,3 miljonile eurole.

Kasiinode arv vähenes selle ajaga kaheksa võrra, 117-le. Osalt tuli see Valgevene ja Poola äri sulgemisest (kummaski üks kasiino), kuid Lätis suleti viis kasiinot, Leedus ja Slovakkias kummaski üks. Itaalia oli ainus riik, kuhu poolaastate lõikes kasiinosid lisandus. Sellega seoses vähenes ka töötajate arv kahesaja inimese võrra, 3059-le, kellele maksti kokku 27,5 miljonit eurot palka. Palgakulud kasvasid aastaga napilt nelja protsendi võrra.

Investeeringuid tegi OEG äridesse möödunud poolaastal 4,5 miljoni euro eest. Kohustuste hulk on Olympicul möödunud aastaga võrreldes samas suurusjärgus – 22,9 miljonit eurot.

VÕRDLUS

Olympic Entertainmenti teine kvartal läbi aegade

miljonites eurodes

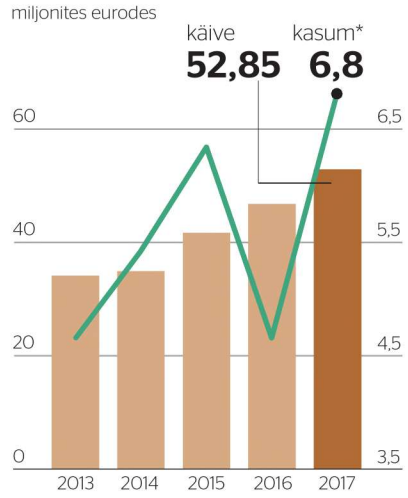

*emaettevõtte aktsionäri osa

HIND

Vahekokkuvõte: OEG aktsia võttis suuna 1,9 eurole

eurodes

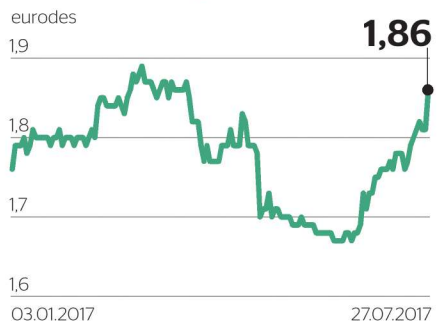

ALLIKAS: BLOOMBERG

Kuni püsib tugev tarbimisbuum, tulevad ka head tulemused.

OEG aktsionär Jaak Roosaare

▲ Olympicu Entertainment Groupi juhatuse esimees Madis Jääger seisab silmitsi ohuga, et Riias ja Bratislavas tuleb veel kasiinosid sulgeda.
FOTO: EIKO KINK

LHV analüütik Shana Gavron, kes teise kvartali tulemusi lahkas, jäi Olympicu edenemisega rahule. "Olympic Entertainmenti teise kvartali tulemused olid tugevamad, kui lootsime. Hasartmängumaksueelne kasum kasvas möödunud aasta sama ajaga võrreldes 10 protsenti, 52,8 miljonile eurole. Seda oli kolm miljonit eurot meie prognoosist rohkem. Selles sisaldusid ka teised Eestist saadud müügitulud, mida oli ligikaudu 3,2 miljoni eest – me prognoosisime 0,2 miljonit," ütles Gavron.

Teises kvartalis jäi OEG puhaskasum 6,8 miljoni euro juurde, mis on LHV analüütikute prognoositust 1,3 miljoni võrra enam.

Hasartmängumõõk pea kohal

Tulemustest lähtub, et kontsern on poolaastaga võrreldes efektiivsemalt majandanud ning vähematest kasiinodest piltlikult öeldes suurema kasumi välja pigistanud.

Samal ajal pole kuskile kadunud oht, et kasiinosid võib veelgi väheneda. Alles mai lõpus tegi Riia volikogu otsuse keelustada vanalinna piirkonnas hasartmäng – välja arvatud, kui mängupõrgu asub nelja- või viietärnihotellis. Samas on teada, et iga kasiino sulgemise otsuse üle peab volikogu eraldi hääletama. Riia vanalinnas asub Armin Karu loodud ettevõttel seitse kasiinot. Lätis on neid juuni lõpu seisuga 52. Olympicu juhatuse esimees Madis Jääger loo trükkimineku ajaks kommentaare ei jaganud.

Sarnased arengud võivad ohustada ka Bratislava äri – kuid siin on kasiinokontsern teatanud, et Slovakkia kasiinod on valmis võimude otsuse kohtus vaidlustama.

Nüüd võiks tulla suurem dividend...

Väikeinvestori poole pealt vaadates oli OEG aktsionäri elu rahulik: kontsern maksis dividendiks 0,1 eurot aktsia pealt ning aktsia ise on aasta algusest kosunud napilt 4,5 protsenti. Viimase kuuga on aktsia kosunud aga 7,7 protsendi võrra, 1,86 euro tasemele.

"Mina ootaks tugevat teist poolaastat ka ja järgmisel aastal juba rohkem kui 0,1 eurot dividende," võttis Jaak Roosaare investorite ootused kokku.

0,1

eurot aktsia kohta oli OEG viimane dividend. Nüüd oodatakse enamat.

Äripäeva Akadeemia

Turundamine Facebookis ja Instagramis

Kuidas sotsiaalmeedia enda kasuks tööle panna?

30.08.2017

Andrus Kiisküla

viimast päeva soodushind!

339 € (km-ga 406,80 €)
Kehtib kuni 28.07.17
Tavahind: 359 € (km-ga 430,80 €)

Info ja registreerimine: Tanel Tammiku / tel: 667 0285 / e-post: tanel.tammiku@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

MAJANDUSARUANNE

Harju Elekter: suurem kasv ja suuremad kulud

Esimesel poolaastal teenis Harju Elekter mullusega võrreldes oluliselt suuremat tulu. Tulemusi mõjutasid aga sõlmitud suurlepingud ja ühekordne tulu PKC Groupi aktsiate müügist.

Harju Elektri müügitulu oli esimesel poolaastal 42,6 miljonit eurot – peaaegu kaks korda rohkem kui aasta varem. Ärikasum kasvas 2,5 miljonilt eurolt 2,9 miljonile eurole. Ettevõtte omanike osa kasumist kasvas 1,99 miljonilt eurolt 26,4 miljonile eurole.

Harju Elektri finantsjuhi Tiit Atso hinnangul oli kasvu taga eelkõige tellimuste mahu suurenemine seoses eelmise aasta lõpus sõlmitud uute lepingutega.

Pilk Rootsil ja Norral

Suurema osa rahast teenib Harju Elekter jätkuvalt välisturgudel: eelkõige Soomes, kus poolaastate võrdluses kasvas müük enam kui 45 protsenti, 28,8 miljonile eurole, ning mis moodustas Harju Elektri kogu müügitulust 67,6 protsenti.

"Kasvu peamised põhjused olid eelmise aasta lõpus sõlmitud lepingud Soome võrguettevõtetega, kelle tellimused algasid juba esimeses kvartalis," kirjutas Atso börsiteates.

Müügimahu kasvatamisega tegeldakse ka Rootsis ja Norras. Eestis kasvas müük ligi 40 protsenti, 8,8 miljonile eurole.

Ligi 550 töötajaga kontsernis kasvasid poolaastate võrduses oluliselt äritegevuse kulud – 48,2 protsendi ehk 13,2 miljoni euro võrra.

"Põhiosa äritegevuse kuludest moodustasid müüdud toodete ja teenuste kulud, mis kasvasid müügituludest kiiremini. Peamine põhjus siin oli globaalne toormaterjalide hinna tõus, aga ka lisatööjõu palkamine," selgitas Atso.

Lisatööjõudu oli Harju Elektril tarvis palgata uute suurte tellimuste täitmiseks. Lisaks on Harju Elektri ekspordi suurenemine hoogustanud ka turustuskulude tõusu – poolaasta lõikes viiendiku võrra.

▲ **Andres Allikmäe on Harju Elektrit juhtinud aastakümneid.** FOTO: ANDRAS KRALLA

HIND

Harju Elektri aktsia on investorite rõõmuks tugeva tõusu teinud

eurodes

ALLIKAS: BLOOMBERG

45

protsenti kasvas Harju Elektri müügimaht Soomes, mis on ettevõtte peamine sihtturg.

Kohustusi on rohkem

Kasvanud on ka kohustuste hulk. Aruandest selgub, et võrreldes möödunud aasta esimese kuue kuuga on kohustuste kogusumma kasvanud 13,6 miljonilt eurolt 20,8 miljonile eurole.

Harju Elektri esimese poolaasta kasuminumbreid mõjutas oluliselt PKC Groupi aktsiate müük: märtsis võeti vastu Motherson Sumi Systems Ltd pakkumine Harju Elektri omanduses olevatele PKC Groupi aktsiatele hinnaga 23,55 eurot tükk. See tõi kontserni kontole hoobilt 25,8 miljonit eurot.

Investeeringuid tegi Harju Elekter aasta esimese kuue kuuga 4,5 miljonit eurot – eelkõige Allika tööstuspargi arendustesse.

ÄRIPÄEV.EE

ÕLLETÖÖSTUS

Maailma suurim õlletootja on mängus tagasi

AB Inbevi oodatust paremad majandustulemused lubavad investoritele tugevat teist poolaastat, vahendas uudisteagentuur Bloomberg.

Anheuser-Busch InBevi müügitulu kasvas teises kvartalis 11,8 protsendi võrra, 5,35 miljardile dollarile. Kontserni käive kasvas 5 protsenti, tehes sellega mitmele suurkonkurendile silmad ette. Kuna kontsern omandas eelmisel aastal hiiglaslikus 104 miljardi dollari tehingus SABMilleri, siis peab ta järk-järgult osturaha kõrvale panema –see aga läheb tal kiiremas tempos, kui analüütikud eeldasid. Kontsern teatas, et loodab SABMilleri omandamisega järgmise kolme-nelja aastaga säästa 2,8 miljardit dollarit ja osa sellest moodustab ka enam kui 5500 töötaja vallandamine.

5

protsenti tõusis AB Inbevi aktsia Belgia börsil pärast majandustulemuste selgumist.

Bloombergi andmetel on alanud poolaasta kontsernile paljulubav. "See on olnud maailma õlleturu juhile valus aeg, aga nüüd on kõige hullem läbi. Me võime oodata tugevat teist poolaastat – AB INBev on mängus tagasi," ütles BNP Paribas' analüütik Eamonn Ferry Bloombergile.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,75	0,75	1,15	1,25	1,35	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,10	0,10	0,30	0,60	0,90	1,50	1,70	1,80	2,00	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,10	0,15	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501, www.versobank.com
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
IuteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

REDGATE CAPITAL

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

26.07

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,62	1,62	1,62	2,36	2,05	2,88	3,78	4,44	715 617 680
Pensionifond M, EUR	1,27	1,27	1,27	1,48	1,43	1,65	3,16	3,82	87 884 595
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,43	-0,63	-1,37	1,46	2,29	64 469 088
Pensionifond XL, EUR	1,43	1,43	1,43	2,76	2,97	4,56	4,52	5,34	124 466 431
Pensionifond XS, EUR	1,18	1,18	1,18	0,96	-0,55	-0,85	1,42	2,39	20 727 998
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,67	1,67	3,16	4,20	6,29	6,11	6,63	13 947 508
LHV Pensionifond Indeks	0,68	0,68	0,68		1,57	-	-	-	5 542 615
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,69	0,69	0,69		3,49	-	-	-	992 113
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,78	0,79	0,79	1,94	-0,82	-1,19	0,28	1,19	536 325
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,60	11,71	11,71		3,29	3,01	-7,79	9,33	11 572 710,84
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,27	10,37	10,37		9,48	19,46	7,18	6,04	4 150 373,41
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,56	6,63	6,63		9,48	19,46	7,18	6,04	-

Nordea Pensions Estonia

26.07

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,04	1,3	3,52	3,03	4,65	215 263 243,27
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,96	0,96	0,96	9,19	1,27	5,57	4,52	5,98	29 452 190,07
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	3,75	0,92	0,88	1,75	3	23 790 125,08
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,06	-0,2	-1,82	1,18	1,78	13 277 603,56
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,51	1,54	1,52	12,54	1,54	8,38	5,8	8,02	10 866 194,23
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,51	0,47	0,33	2,29	3,03	2 382 334,84

Trigon Asset Management

26.07

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	21,23	21,99	21,55	6,69	12,96	18,22	17,02	13,30	2 562 990,29
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	33,90	35,11	34,42	11,24	23,54	37,31	10,11	14,15	131 666 852,89
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	21,75	22,52	22,08	22,25	-11,21	24,41	9,09	2,48	8 951 765,34

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Värsked müügiuudised
Best Sales
www.bestsales.ee

Äripäev Nr 135 (5733) 28. juuli 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Statoil on end trimmi ajanud

Sain värskemat ülevaadet, kuidas läheb minu portfelli naftasektori investeeringul.

Statoil avaldas eile teise kvartali tulemused, mis osutusid veidi paremaks, kui analüütikud ennustanud olid. Tulemused avaldasid ka Shell, Total ja Repsol, mis kõik osutasid, et kütusehiiud on suutnud nafta madalama hinnaga kohaneda.

Statoil teenis teises kvartalis pea sama suure kasumi kui kolm aastat tagasi, mil naftabarreli hind oli üle 100 dollari. Teises kvartalis oli Brenti nafta hind keskmiselt 50 dollarit barrelist.

Kasum on taastunud

Statoil on suutnud kasumi kriisieelsel tasemel taastada sellega, et on väga agressiivselt kulusid kärpinud ja investeeringuid koomale tõmmanud. Eile ütles Statoili finantsjuht, et nüüd suudab firma oma investeeringuid rahastada ja dividendi maksta ka hinnatasemel, kus naftabarrel maksab 50 dollarit. Firma ettepanek on maksta dividendi 22 USA senti aktsiast.

Statoili korrigeeritud puhaskasum oli teises kvartalis 1,29 miljardit dollarit, mis oli oodatust parem, kuna näiteks agentuuri Bloomberg küsitletud analüütikud olid prognoosinud keskmiselt 1,03 miljardi dollari suurust kasumit. Ka võlataset on Statoil vähendatud.

Suurpankadest, mis Statoili aktsiat jälgivad, on näiteks Citi aktsiale andnud ostusoovituse. Positiivsena tuuakse välja eelkõige just võime ka madalama nafta hinna juures vaba raha genereerida. Citi arvab, et Statoil suudab naftaturu praegustes oludes pareminigi vastu panna kui teised kütusefirmad. Tugev bilanss võimaldab ülevõtmisi, kui praegune madal konjunktuuriseis mõne hea võimaluse ette söödab. Ja aktsia hind ei ole liiga kõrge.

Statoil tõstis veidi selle aasta kasvuprognoosi, 5%-le. Investeeringuteks plaanitakse tänavu kulutada 11 miljardit dollarit võrreldes 20 miljardiga kolm aastat tagasi, kui nafta hind oli kaks korda kõrgem. Naftaluure kulusid tõmbas Statoil tagasi, põhjendades seda efektiivsema puurimisega. Kokku plaanitakse tänavu 30 uut puurkaevu, millest 14 on juba olemas ja üheksal korral on ka naftat leitud.

Statoili aktsia reageeris Oslo börsil majandustulemustele eile 2,3% tõusuga, mis päeva peale järele andis. Pärastlõunaks kauples aktsia 144 Norra krooni piiril. Aasta algusest on aktsia *ca* 9% miinuses.

Mina jään

Bloombergi koondatud 28 analüütiku hinnangutest Statoili aktsiale on 16 ostusoovitus ja 12 müügisoovitus. Ülejäänud soovitavad aktsiat hoida. Mina kavatsen oma Statoili aktsiaid hoida.

Mis nüüd aga nafta hinnast edasi saab? Statoili finantsjuht Hans Jakob Hegge ütles eile Bloombergi televisioonis, et turul on palju ebaselgust OPECi ümber kokku lepitud kärbetest kinnipidamisega. Hinda kõigutavad andmed varude seisust ja USA kildaõli tootmismahust. Ta avaldas arvamust, et kolm aastat investeeringute vähenemist peab hakkama ühel hetkel nafta hinda toetama.

„Mina kavatsen oma Statoili aktsiaid hoida.

investor Toomas

VÕRDLUS

Brenti toornafta barreli hind ja Statoili aktsia liikumine

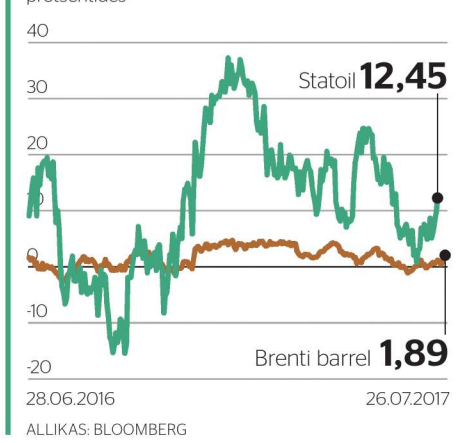

ALLIKAS: BLOOMBERG

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,28%

väärtus 283 703,59 eurot
49% aktsiad / **44%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Olympic EG	**2,76**
Tallink	1,83
Statoil	1,21
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	0,59
Apranga	0,37
Baltic Horizon Fund	0,07
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,03
Microsoft	0,01
Lerøy Seafood	-0,02
Apple	-0,08
Ryanair	**-0,22**

VIIMASED TEHINGUD

Ostis: 19. juunil 100 iShares MSCI Brazil Capped (EWZ) osakut hinnaga 30,91 eurot osaku kohta. Tehingusumma oli 3091,20 eurot. Teenustasu oli 14,13 eurot.

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 €. Teenustasu oli 15,06 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

1238,31 **+0,93%▲**

perioodi kõrgeim	1238,31
perioodi madalaim	993,28

BÖRS

Sisetehing pani Šiauliu Bankase aktsia rallima

Napilt kaks nädalat enne Šiauliu Bankase majandustulemuste avaldamist on panga nõukogu liige hulga aktsiatehinguid teinud ning väärtpaberi rallima pannud. Kuu ajaga on Leedu Šiauliu Bankase aktsia tõusnud enam kui 12 protsenti, 0,55 eurole. Märkimisväärne on aga see, et viimastel päevadel on Šiauliu Bankase nõukogu liikme Darius Šulnisega seotud fond hulga aktsiad kokku ostnud. Lisaks on ta on börsi andmete järgi investeerimisfirma Invalda president ja INVL Asset Managementi tegevjuht.
20. juuli börsiteate järgi tegi INVL Baltijos Fondas, F019 esimese 200 000 aktsia suuruse tehingu, mis läks maksma 101 000 eurot.
24. juuli börsiteate järgi tegi sama fond 254 000 aktsiat hõlmava tehingu koguväärtusega 132 000 eurot. Swedbank on pakkunud Šiauliu Bankase hinnasihiks 0,6 eurot, LHV analüütikud arvutasid välja, et aktsia õiglane hinnavahemik jääb 0,5–0,55 euro vahele.

PANE TÄHELE

Suurbritannias plaanitakse libor asendada 2021. aastaks parema referentsmääraga.

Nokia lahendas patenditüli Apple'iga ja näitas oodatust paremaid majandustulemusi, aktsia rallis 3 protsenti.

Tallinna börsiindeks tegi uue rekordi, tõustes 0,9%, 1238,31 punktile.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 27.07

USD

Nafta IPE, bbl	50,94
Nafta NYMEX, bbl	48,70
Mootoribensiin, t	524,50
Diislikütus, t	478,60
Kerge kütteõli, t	467,25
Masuut (1% väävel), t	313,75
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,924

Põllumajandus 27.07

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	135,65
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	395,70
Kakao NYBOT, USD/t	1978,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	146,00
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	366,25

Värvilised metallid 26.07

USD/t

Alumiinium LME	1933,5
Vask LME	6270,5
Plii LME	2307
Nikkel LME	9960
Tina LME	20350
Tsink LME	2810

Väärismetallid 27.07

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1263,42
Plaatina NYMEX	933,80
Pallaadium NYMEX	879,53
Hõbe COMEX	16,81

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,472
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,865
Hongkongi dollar	HKD	9,096
India ruupia	INR	74,938
Jaapani jeen	JPY	130,260
Kanada dollar	CAD	1,458
Korea won	KRW	1303,910
Norra kroon	NOK	9,289
Poola zlott	PLN	4,261
Rumeenia leu	RON	4,563
Singapuri dollar	SGD	1,585
Suurbritannia nael	GBP	0,893
Šveitsi frank	CHF	1,115
Taani kroon	DKK	7,437
Tai baat	THB	38,996
Tšehhi kroon	CZK	26,047
Türgi liir	TRY	4,141
Ungari forint	HUF	305,570
USA dollar	USD	1,164

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,5874

EUR/RUB ▲
69,6382

BÖRS

Tallinn 27.07

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,350	1,50	13 680	-	-8,1%	0,83	0,7%
Baltika	0,282	0,00	777	-	-1,2%	2,48	0,0%
Ekspress Grupp	1,340	0,00	-	9,1	9,1%	0,83	4,5%
Harju Elekter	4,330	-1,81	61 248	2,8	47,1%	1,31	4,2%
LHV Group	10,400	0,00	39 984	13,9	21,0%	2,92	1,4%
Merko Ehitus	9,300	0,00	7 699	23,5	5,7%	1,35	4,4%
Nordecon	1,280	0,00	17 889	16,3	7,4%	1,21	7,0%
Olympic EG	1,860	2,76	558 588	8,9	29,0%	2,59	5,4%
PRFoods	0,408	0,00	6 498	36,0	1,9%	0,69	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,500	0,00	513	-	-2,7%	1,63	0,0%
Silvano FG	2,670	0,38	12 549	12,8	19,0%	2,43	7,5%
Skano Group	0,605	0,00	-	-	-23,0%	0,60	0,0%
Tallink Grupp	1,110	1,83	201 151	21,1	4,3%	0,92	2,7%
Tallinna Vesi	12,500	0,81	34 295	13,1	20,1%	2,64	4,3%
Tln Kaubamaja	9,500	0,32	156 484	15,0	15,4%	2,32	6,6%
Trigon PD	0,620	0,00	-	-	-2,1%	1,16	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,340	0,00	7 812	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 27.07

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	8,33	0,36	5,7	0,6	-
Latvijas Gaze	9,13	-0,11	23,0	1,1	-
Olainfarm	11,20	0,90	13,0	1,6	-
SAF Tehnika	5,49	-1,08	10,7	1,4	-

Helsingi 27.07

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,50	2,69	18,6	4,3	2,5
Citycon	2,30	-0,43	16,4	0,9	6,1
Elisa Comm.	35,22	1,18	17,9	6,4	4,3
Finnair	8,53	2,28	-	1,7	-
Fortum	14,09	1,08	32,8	1,0	-
HKScan	3,02	0,00	-	0,4	5,3
Kesko	42,69	-1,07	25,1	2,1	4,7
Neste Oil	37,75	0,88	-	2,4	3,4
Nokia	5,54	4,04	-	1,6	-
Olvi	30,49	-3,45	18,0	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	7,28	1,82	-	0,5	-
Stora Enso	11,81	2,34	-	1,7	-
UPM Kymmene	24,05	0,54	-	1,6	4,0
YIT	7,38	0,75	122,9	1,7	3,0

Vilnius 27.07

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,7	0,37	-	2,7	5,9
Invalda	4,620	0,00	-	-	-
Linas Agro	0,690	0,00	31,1	0,7	-
Panevezio Statybos	1,120	-4,27	-	0,5	-
Siauliu Bankas	0,555	1,46	2,6	1,3	-
Snaige	0,272	0,00	-	0,6	-

Olympic EG ▲
+2,76%

Harju Elekter ▼
-1,81%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**